

Programové dokumenty regionálního rozvoje Zlínského kraje

Alena Slušíková

Bakalářská práce
2006



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Alena SLUŠTÍKOVÁ**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Programové dokumenty regionálního rozvoje
Zlínského kraje**

Zásady pro vypracování:

1. Provedte literární průzkum a zpracujte základní teoretické poznatky o programových dokumentech regionálního rozvoje České republiky a Zlínského kraje.
2. Provedte analýzu současného stavu dokumentů.
3. Zhodnoťte dosažené cíle, přednosti a nedostatky jednotlivých částí programových dokumentů.
4. Zpracujte možnosti zdokonalení současných programových dokumentů regionálního rozvoje Zlínského kraje.

Rozsah práce: cca 40 stran

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje. Kolektiv autorů, 2003.
2. Územní prognóza Zlínského kraje. Kolektiv autorů, 2005.
3. Měsíčník EU aktualit č. 24, září 2005.
4. Národní rozvojový plán 2004-2006. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2003.
5. Strategie regionálního rozvoje ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2000.

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje


Datum zadání bakalářské práce: 21. října 2005

Termín odevzdání bakalářské práce: 6. ledna 2006

Ve Zlíně dne 17. října 2005


doc. PhDr. Václav Nováček, CSc.
děkan




doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybrala „Programové dokumenty regionálního rozvoje Zlínského kraje, které se zabývá problematikou rozvoje Kraje, ve kterém jsem se také narodila. Zlínský kraj se nachází ve východní části České republiky.

Práce má tři základní části. Teoretická část obsahuje poznatky z literatury vztahující se k tématu. Druhá část analyzuje současnou situaci Zlínského kraje. Informace z této kapitoly jsou shrnuty ve SWOT analýze. V návrzích a doporučení bych potom chtěla navrhnout možná řešení dalšího rozvoje.

Doufám, že moje práce bude přínosem pro všechny, kdo se zajímají o problematiku rozvoje tohoto Kraje.

Klíčová slova: strategie, regionální rozvoj, specifický cíl, Zlínský kraj

ABSTRACT

The title of this Bachelor's Degree diploma dissertation is, "Regional Development Programme Documentation for the Zlin Region" since I was born in this region. The Zlin Region is situated in the east of the Czech Republic.

This piece of work is divided into three main chapters. The first is theoretical and contains findings from the literature that is related to this theme. The second analyses the current situation in this field in the region. The individual items of information in this chapter are summarized in the SWOT analysis. In the third chapter, I would like to suggest possible solutions for further development.

I hope that my will be of benefit to all who are interested in the development problems of this region.

Keywords: strategy, regional development, specific target, Zlin Region

Na tomto místě chci poděkovat doc. RNDr. René Wokounovi, CSc., vedoucímu diplomové práce, za čas věnovaný konzultacím nad touto prací, za odborné vedení a rady, které mi poskytl.

Mé poděkování patří také panu Mgr. Milanu Filipovi za odbornou pomoc a cenné rady, které mi při zpracování práce velmi pomohly.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Programové dokumenty regionálního rozvoje Zlínského kraje zpracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

V Lukově dne 2.1.2005

.....

Alena Slušíková

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 PROGRAMOVÉ DOKUMENTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR	10
1.1 NÁRODNÍ ROZVOJOVÝ PLÁN 2004-2006.....	10
1.2 STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR 2004-2006	12
1.3 DOKUMENTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR V OBDOBÍ 2007-2013.....	14
2 PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU ZLÍNSKÉHO KRAJE	15
II ANALYTICKÁ ČÁST	17
3 ZÁKLADNÍ OBRAZ ZLÍNSKÉHO KRAJE	18
4 GENERÁLNÍ CÍLE ZLÍNSKÉHO KRAJE	19
5 FUNKČNÍ OKRUH EKONOMICKÝ ROZVOJ	20
5.1 POPIS SPECIFICKÝCH CÍLŮ A STUPEŇ JEJICH REALIZACE	20
5.1.1 Zvýšení internacionalizace (mezinárodního zapojení) místní ekonomiky	20
5.1.2 Tvorba a rozvoj malého a středního podnikání.....	23
5.1.3 Posilování vědy a výzkumu	23
5.1.4 Usilovat o lepší dostupnost finančního kapitálu pro podnikání v kraji.....	24
6 FUNKČNÍ OKRUH TECHNICKÁ VYBAVENOST, DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUHA ÚZEMÍ	26
6.1 POPIS SPECIFICKÝCH CÍLŮ A STUPEŇ JEJICH REALIZACE	26
6.1.1 Zlepšení dopravní dostupnosti území v nadřazené silniční infrastruktuře	26
6.1.2 Rozvoj a údržba silniční sítě II. a III. třídy	28
6.1.3 Rozvoj ostatních druhů dopravy posilujících dopravní funkce	29
6.1.4 Zlepšení dopravní obslužnosti jako veřejné služby	30
6.1.5 Zvýšení efektivnosti a energetických zdrojů, sítí a spotřeby energií.....	31
7 FUNKČNÍ OKRUH LIDSKÉ ZDROJE	33
7.1 POPIS SPECIFICKÝCH CÍLŮ A STUPEŇ JEJICH REALIZACE	33
7.1.1 Zvýšit zaměstnanost obyvatelstva a zlepšit nabídku kvalifikovaných pracovních míst	33
7.1.2 Zajistit dostupnost a kvalitu sociálních služeb na území kraje	34
7.1.3 Zajistit dostupnost a kvalitu zdravotnických služeb na území kraje.....	35
7.1.4 Vzděláváním dosáhnout prosperity společnosti.....	36
7.1.5 Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost obyvatel i návštěvníků	37
7.1.6 Zachovat a posilovat kulturní hodnoty a dědictví.....	38
7.1.7 Koncepční rozvoj tělovýchovy a sportu na území kraje	39

8	FUNKČNÍ OKRUH ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	42
8.1	POPIS SPECIFICKÝCH CÍLŮ A STUPEŇ JEJICH REALIZACE	42
8.1.1	Zachovat ekologickou funkčnost krajiny	42
8.1.2	Trvalé vyřešení rozsahu škodlivin v životním prostředí.....	43
8.1.3	Omezení produkce a ekologizace nakládání s odpady.....	43
8.1.4	Ochrana čistoty a akumulární funkce přírodních vodních ploch.....	44
8.1.5	Usilovat o převedení lesů z majetku státu do majetku kraje.....	45
8.1.6	Zajištění kvality vod a spolehlivých dodávek pitné vody.....	45
8.1.7	Omezení rizika záplav a erozí.....	46
9	FUNKČNÍ OKRUH VENKOV A ZEMĚDĚLSTVÍ.....	48
9.1	POPIS SPECIFICKÝCH CÍLŮ A STUPEŇ JEJICH REALIZACE	48
9.1.1	Udržet vysokou intenzitu a produktivnost kvalitní rostlinné a živočišné výroby v příznivých produkčních oblastech kraje.....	48
9.1.2	Posilovat úlohu zemědělství v péči o krajinu a životní prostředí	49
9.1.3	Rozvíjet infrastrukturu a osídlení venkova	49
9.1.4	Zlepšit kvalitu života v obcích a mikroregionech.....	50
10	FUNKČNÍ OKRUH CESTOVNÍ RUCH.....	51
10.1	POPIS SPECIFICKÝCH CÍLŮ A STUPEŇ JEJICH REALIZACE	51
10.1.1	Vytvoření komplexních turistických produktů z lokálních nabídek.....	51
10.1.2	Zvýšení pestrosti a kvality služeb cestovního ruchu.....	52
10.1.3	Obnova nemovitých kulturních památek	53
11	SWOT ANALÝZA	56
III	NÁVRHY A DOPORUČENÍ	58
12	MOŽNOSTI DALŠÍHO ROZVOJE ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	59
12.1	EKONOMICKÝ ROZVOJ.....	59
12.2	TECHNICKÁ VYBAVENOST, DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUHA ÚZEMÍ	60
12.3	LIDSKÉ ZDROJE.....	60
12.4	OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	61
12.5	VENKOV A ZEMĚDĚLSTVÍ	63
12.6	CESTOVNÍ RUCH	64
12.7	SHRNUTÍ.....	65
	ZÁVĚR.....	66
	RESUMÉ	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma Programové dokumenty regionálního rozvoje Zlínského kraje. Především proto, že se mě zajímá problematika rozvoje mého rodného města. Programovými dokumenty rozumíme především Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje, ze kterého budu zvláště vycházet a další koncepce, analýzy a výroční zprávy, které zpracovaly příslušné odbory Kraje a jejichž prostudování mi pomohlo zpracovat analytickou část práce.

V teoretické části se budu zabývat rozvojovými dokumenty jak na úrovni České republiky tak na úrovni regionální, z čeho vycházejí a čím se zabývají. Jedná se o dva základní dokumenty - Národní rozvojový plán a Strategii regionálního rozvoje, a to pro současné i příští programovací období.

Analytická část bude již zaměřena na specifickou problematiku potřeb a možností Zlínského kraje. Budu vycházet především z té části programových dokumentů, která podrobně rozebírá jednotlivé funkční okruhy strategického rozvoje Kraje, budu se snažit rozebrat jednotlivé strategické a specifické cíle, stupeň jejich realizace v současnosti a zhodnotit programové dokumenty, které se příslušné oblasti týkají.

Ve třetí části, Návrhy a doporučení, bych potom chtěla navrhnout možné postupy dalšího rozvoje Kraje v jednotlivých okruzích.

Cílem mé bakalářské práce je tedy pomocí programových dokumentů Zlínského kraje

- zjistit jeho celkový stav v oblasti ekonomické, sociální atd.
- provést identifikaci a zhodnocení jednotlivých dokumentů rozvoje Kraje
- navrhnout možné varianty dalšího rozvoje Kraje a jeho dokumentů, které povedou k celkovému zlepšení pozice regionu.

Ve své práci jsem využila metodu srovnávací, metodu situační, která si umožňuje uvědomit, jaká je současná situace, na co by se mělo v budoucnu soustředit a kam by měla snažení v budoucnu směřovat a analýzu silných, slabých stránek, příležitostí a ohrožení – SWOT. Důležitým zdrojem informací byla také metoda dotazování na příslušnou problematiku u jednotlivých odborů Krajského úřadu Zlínského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROGRAMOVÉ DOKUMENTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR

1.1 Národní rozvojový plán 2004-2006

Národní rozvojový plán jako výchozí dokument pro vyjednávání o podpoře ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti pro zkrácené programové období 2004 - 2006 obsahuje popis současné situace, definuje strategii, vymezuje zaměření operačních programů, stanovuje systém pro řízení a monitorování a určuje finanční rámec NRP. Struktura a obsah dokumentu vychází z legislativy EU, především z nařízení Rady č. 1260/1999 z 21. června 1999 a z dokumentů vydaných Evropskou komisí pro přípravu programových dokumentů pro strukturální fondy, Ex-ante hodnocení intervencí strukturálních fondů a Indikátory pro monitorování a hodnocení. [8]

První kapitola NRP obsahuje popis současné socioekonomické situace v České republice. Jednotlivé údaje a trendy jsou, tam kde je to vhodné, porovnávány se situací v EU a v přístupujících zemích. Kapitola se zaměřuje na všeobecný popis území, demografické charakteristiky, hospodářskou a sociální situaci a situaci v oblastech zemědělství, venkova a životního prostředí. Makroekonomická situace tvoří rámec, ve kterém bude naplňována strategie NRP. Vzhledem ke skutečnosti, že NRP je zpracováván na zkrácené programové období, nezahrnuje makroekonomické modely kvantifikující dopady opatření NRP na úroveň makroekonomických ukazatelů v ČR. Kapitola je zakončena popisem dosavadních rozvojových programů a to jednak národních regionálních a sektorových politik, ale i předvstupní pomoci EU.

V úvodu druhé kapitoly jsou výsledky socioekonomické analýzy shrnuty ve SWOT analýze, která tvoří most k následné formulaci cílů a strategie. Cílů bude dosaženo realizací prioritních os pomocí operačních programů. Následuje kapitola popisující zajištění shody s politikami Společenství.

Na rozdíl od předcházejících verzí NRP, které zahrnovaly samostatné sektorové a regionální části popisující kromě základních charakteristik také zaměření

navrhovaných regionálních a sektorových operačních programů, je v konečné verzi uvedeno pouze zaměření jednotlivých připravovaných operačních programů, které je obsahem třetí kapitoly. Operační programy jsou popsány svými cíli a popisem priorit, jejichž realizací bude dosaženo těchto cílů. Další podrobnosti budou uvedeny v samotných operačních programech a programových dodatcích.

Opatření pro řízení a monitorování jsou obsahem čtvrté kapitoly. Je zde uveden systém řídicích orgánů, monitorovacích výborů a finančního řízení a kontroly. V této kapitole jsou vymezeny odpovědnosti a pravomoci jednotlivých subjektů, jakož i monitorovací indikátory, které slouží ke sledování postupu naplňování cílů NRP. Součástí této kapitoly je také informace o provedeném ex-ante hodnocení a hodnocení vlivů na životní prostředí, včetně hlavních doporučení hodnotitelů a způsobu jejich zohlednění. Závěrem jsou uvedena opatření k zajištění informovanosti a publicity.

Pátá kapitola prezentuje finanční rámec a rozdělení prostředků mezi jednotlivé operační programy. Současně je uveden i výpočet adicionality pro Cíl 1.

Takto definovaný globální cíl a k němu vedoucí strategie se bude soustřeďovat na dosažení následujících specifických cílů:

- vytvoření podmínek pro růst ekonomiky posilováním vnitřních faktorů
- zvýšení kvalifikační úrovně, konkurenceschopnosti a mobility pracovní síly
při současném vyrovnávání dopadů růstu ekonomiky na znevýhodněné skupiny obyvatel
- přiblížení se standardům EU v oblasti životního prostředí
- vyvážený rozvoj regionů [20]

Základní oblasti rozvoje, jejichž realizací budou naplňovány specifické cíle, jsou definovány jako tzv. prioritní osy. Národní rozvojový plán definuje celkem šest prioritních os:

1. Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb
2. Rozvoj dopravní infrastruktury
3. Rozvoj lidských zdrojů
4. Ochrana a zkvalitňování životního prostředí
5. Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství
6. Rozvoj cestovního ruchu

Dlouhodobým záměrem České republiky je dosáhnout stabilního růstu, který bude umožňovat postupné vyrovnávání ekonomické úrovně s průměrem zemí EU. Globální cíl Národního rozvojového plánu je možno definovat jako: Udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti. [8]

1.2 Strategie regionálního rozvoje ČR 2004-2006

Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR ČR) je koncepčním dokumentem politiky regionálního rozvoje do roku 2006, schválená usnesením vlády č. 682/2000 ze dne 12. července. Tento dokument obsahuje zejména analýzu regionálního rozvoje a to jak z hlediska odvětví či sektorů, tak i jednotlivých regionů, hodnocení dosavadních odvětvových opatření ministerstev a přístupů regionů, vymezení slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví a sektorů. Součástí strategie je i další koncepce regionálního rozvoje, vymezení priorit a opatření k podpoře rozvoje a také vymezení strukturálně postižených a hospodářsky slabých regionů. V návaznosti na ni byly vypracovány státní programy podpory regionálního rozvoje pro strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony.

V průběhu dopracování Strategie byla v pracovních skupinách, ustanovených v rámci Národní koordinační skupiny pro jednotlivé problémové oblasti projednána všechna relevantní doporučení uvedená v posouzení vlivu Strategie na životní prostředí i široké spektrum námětů veřejnosti. Konečný dokument prezentuje vysokou úroveň konsensu o klíčových strategických postupech a prioritách regionálního rozvoje České republiky v dalším desetiletí.

Regionální politika vlády ČR má dva základní cíle:

- cíl prorůstový spočívající v aktivizaci nedostatečně využívaného potenciálu a podpoře hospodářského rozvoje regionů
- cíl vyrovnávací sledující snižování meziregionálních rozdílů a pomoc ekonomicky slabším oblastem, jež by nebyly schopny zvládnout změny v ekonomické a sociální struktuře vlastními silami

Soubor politik a programů, který napomáhá dosažení těchto cílů, je orientován na vytvoření příznivého podnikatelského klimatu a na regionálně diferencované podněcování hospodářské činnosti. K tomu využívá již existujících a osvědčených státních programů pro posílení konkurenceschopnosti průmyslu, zemědělství a lesnictví, které jsou dále rozvíjeny. [24]

1.3 Dokumenty regionálního rozvoje ČR v období 2007-2013

Globálním cílem Národního rozvojového plánu v období 2007 – 2013 je přeměna socioekonomického prostředí České republiky tak, aby byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování životní úrovně obyvatelstva.

Cílem aktualizace Strategie regionálního rozvoje ČR je implikace nových nařízení EU v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti do strategie, priorit a opatření české regionální politiky. Dokument určuje orientaci politiky regionálního rozvoje České republiky v období let 2007 - 2013. Vychází ze „Strategie udržitelného rozvoje České republiky“ a v ekonomické oblasti ze zpracovávané „Strategie hospodářského růstu“. V oblasti politiky soudržnosti naváže SRR ČR na její základní programové dokumenty na národní úrovni "Národní rozvojový plán" a „Národní strategický referenční rámec“.

[12]

2 PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU ZLÍNSKÉHO KRAJE

Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje (PRÚOZK) byl schválen v souladu s § 13 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje Zastupitelstvem Zlínského kraje 19. června 2002. Dokument vycházel z Programu rozvoje Zlínského kraje, který Zastupitelstvo Zlínského kraje vzalo na vědomí v červnu 2001. PRÚOZK je společným dílem politiků a odborníků ve struktuře pracovních komisí, jmenovaných Radou Zlínského kraje za účelem jeho vyhotovení.

Poprvé v krátké historii Zlínského kraje je předkládán názor krajské reprezentace, zvolené v řádných volbách, na priority a cíle, které by chtěl kraj dosáhnout:

- v delším výhledu (do roku 2010 - vize a generální cíle)
- ve střednědobém období (do roku 2004 - specifické cíle)
- v roce 2002 - plán rozvoje 2002 s konkrétními aktivitami, které jsou považovány za nejpodstatnější a které jsou z části zahrnuty i do rozpočtu kraje na tento rok

Potřeba dokumentu, který by zformuloval dlouhodobé cíle rozvoje územních obvodů krajů, navrhl cesty k jejich dosažení a umožnil kontrolu správnosti jednotlivých rozhodnutí vyvstala již v roce 1997 v souvislosti s pracemi na přípravě Strategie rozvoje České republiky. Při neexistenci krajských politických reprezentací byly v roce 1998 Ministerstvem pro místní rozvoj, pro každý územní obvod budoucího kraje jmenovány tzv. Regionální koordinační skupiny (RKS). Výsledky práce RKS pro vyšší územně samosprávný celek (VÚSC) Zlín byly v r. 1998 shrnuty v programovém dokumentu "Strategie VÚSC Zlín".

Pro aktualizaci krajské strategie vytvořilo Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) v roce 2000 metodickou příručku, která upravovala strukturu a rozsah zpracování dokumentu nazvaného "Program rozvoje Zlínského kraje" (PRK). Vypracování PRK bylo vedeno snahou o partnerský dialog mezi veřejnou a privátní sférou, mezi občany a jejich sdruženími, podnikateli a politiky, odborníky i správou obcí a státu.

Společně v odborných pracovních skupinách se diskutovalo o ekonomických, sociálních, ekologických a jiných problémech území. Výsledky těchto diskusí byly v dokumentu PRK zapracovány do soustavy hierarchicky uspořádaných cílů a návrhů opatření a aktivit, jimiž bude těchto cílů dosahováno.

Zastupitelstvo Zlínského kraje přijalo na svém zasedání v červnu 2001 posuzovaný programový dokument „Program rozvoje Zlínského kraje“ v jeho podobě z roku 2000 jako základní východiskový materiál kraje s nutností dalšího postupného dopracování.

Nynější dokument je tedy výsledkem dopracování původního programu a nese název "Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje" (PRÚOZK). [14]

II. ANALYTICKÁ ČÁST

3 ZÁKLADNÍ OBRAZ ZLÍNSKÉHO KRAJE

K 1. 1. 2001 byla Česká republika nově uspořádána do 14 krajů. Zlínský kraj se nachází ve východní části České republiky. Na jihozápadě sousedí s Jihomoravským krajem, na severozápadě s Olomouckým krajem a na severovýchodě s krajem Moravskoslezským. Východní hranici kraje tvoří státní hranice se Slovenskou republikou

Kraj má rozlohu 3 964 km² a k 30.6. 2005 zde žilo 590 484 obyvatel.

Západní část Zlínského kraje vyplňuje kromě nevysokého a lesnatého pohoří Chřibů také severní polovina Dolnomoravského úvalu a jižní část Hornomoravského úvalu. Východní hranici regionu tvoří Bílé Karpaty, které směrem k severu přecházejí v Javorníky a Moravsko–Slezské Beskydy. Severu dominuje Hostýnsko – Vsetínská hornatina. Největší řekou je Morava, k menším tokům patří Bečva, Senice, Olšava, Vlára a Dřevnice.

Kraj se skládá ze čtyř okresů: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Počet obcí je 304, z toho je 29 se statutem města. V porovnání s ostatními kraji je Zlínský kraj menším krajem – rozlohou 3. nejmenším, počtem obyvatel zaujímá 8. místo. [22]

Zlínský kraj spolu s Olomouckým vytváří Region soudržnosti NUTS II. Střední Morava.

4 GENERÁLNÍ CÍLE ZLÍNSKÉHO KRAJE

Generální strategický cíl č. I

První strategický cíl je zaměřen na získávání prostředků od státu, Evropské Unie i investorů na rozvoj dopravní infrastruktury, jejíž vybudování má na rozvoj tohoto Kraje zásadní vliv.

Generální strategický cíl č. II

Druhým strategickým cílem je podpora podnikatelských aktivit, a to prostřednictvím investic do lidských zdrojů, výroby, školství atd., se zachováním ochrany životního prostředí.

Generální strategický cíl č. III

Třetím strategickým cílem je podpora demografického a sociálního rozvoje obyvatelstva spolu s celkovým rozvojem kvality života.

Generální strategický cíl č. IV

Čtvrtým strategickým cílem je snaha získat co nejvíce efektů a užitků při rozvoji kraje a především odstranění současného zaostávání kraje, především využitím prostředků z fondů Evropské Unie. [22]

5 FUNKČNÍ OKRUH EKONOMICKÝ ROZVOJ

5.1 Popis specifických cílů a stupeň jejich realizace

Zlínský kraj lze charakterizovat jako ekonomicky zaostávající oblast. Je to dáno především jeho periferní polohou, ale především špatnou dopravní dostupností. Proto je nutno vybudovat kvalitní dopravní infrastrukturu a přivést do kraje nové investory, nabídnout jim vhodné lokality a podmínky vstupu do místní ekonomiky. Vhodná je také podpora malého a středního podnikání v Kraji. [22]

5.1.1 Zvýšení internacionalizace (mezinárodního zapojení) místní ekonomiky

Podstatou tohoto specifického cíle je především podpora celkových ekonomických aktivit, zaměstnanosti, výrobních technologií a postupů a také přísun nových investic do Kraje.

Kraj se snaží nabídnout investorům vhodné lokality, ve kterých mohou provádět podnikatelskou činnost. Jsou to například:

Strategické průmyslové zóny celostátního významu – nad 100 ha

Lokalita *Hulín, Břest, Zápotočtí* má rozlohu 147 ha. Jedná se o nově navrženou lokalitu v soukromém vlastnictví. Dopravní dostupnost lokality je přes silnici III/4903, ze západu železniční tratí Přerov – Břeclav, z jihu a východu připravovanou trasou dálnice D1. Z technické infrastruktury je zde elektrická energie, zemní plyn, území je rovinné bez svahových deformací a bez poddolování. Jako vhodný způsob využití se jeví vytvoření průmyslové zóny.

Možností je také konverze *bývalého továrního areálu firmy Baťa*. Problémem zde ovšem zůstává majetkoprávní stav, kdy část areálu je v majetku města Zlína, část je soukromý majetek, zčásti konkursní podstata a zčásti majetek Zlínského kraje.

V této době je část objektů využívána k výrobním aktivitám. Správní budova bývalé firmy Baťa (budova „21“) je zrekonstruována na sídlo krajského a finančního úřadu, postaveno je vícepodlažní parkoviště a je připraven projekt rekonstrukce jedné budovy na Podnikatelské inovační centrum. Část objektů je také určena k demolici.

Připravuje se i rekonstrukce objektu pro potřeby kulturních zařízení Zlínského kraje – krajská galerie a krajská knihovna.

Jako vhodný způsob využití této lokality je obchod, služby, administrativa, školství, bydlení, volnočasové aktivity, kulturní zařízení, věda a výzkum nebo zpracovatelský průmysl.

Regionální průmyslové zóny – nad 50 ha

Další prostory pro podnikatelské využití jsou opět v *Hulíně – Za Drahou*. Plocha území má rozlohu 83 ha. Je to také nově navržená lokalita v soukromém vlastnictví. Vhodným způsobem využití by byla také průmyslová zóna.

Lokalita *Biskupice - Doliny* se nachází východně od Hulína a je vymezena ze severu a východu stávající silnicí, z jihu stávající železniční tratí a ze západu navrhovanou trasou rychlostní komunikace R55. Plocha bez významných územních limitů a omezení, ale bez možnosti rozšíření.

Další investiční příležitosti jsou na Uherskobrodsku. Prvním je konverze *areálu bývalých kasáren*. Rozloha je 17 ha a je v majetku města Uherské Hradiště. Areál je z větší části zastavěn administrativními, ubytovacími a skladovacími budovami do tří nadzemních podlaží v uspokojivém stavebně technickém stavu. V části areálu probíhá výstavba obchodních zařízení (Kaufland) a několika bytových domů.

Jako další je *obchodní a administrativní centrum v Uherském Hradišti*. Rozloha území je 0,4 ha. V současnosti je pozemek nezastavěn, nachází se ve velmi atraktivní lokalitě vedle centrálního autobusového nádraží, v těsném sousedství historického jádra města. Vhodný způsob využití pro tyto lokality je obchod, služby, administrativa, v bývalých kasárnách i možnost bydlení, sportu či volnočasových aktivit.

Lokalita *Spytihněv* s mírně svažitém terénem se nachází se jihozápadně od Spytihněvi v poloze mezi stávajícím II. železničním koridorem a navrhovanou trasou rychlostní silnice R55, bez možnosti rozšíření.

Dále lokalita *Huštěnovice* s rovinným terénem se nachází jihozápadně od Huštěnovic v prostoru mezi stávající silnicí I. třídy a II. železničním koridorem, bez možnosti dalšího rozšíření. [21]

Jako místo své podnikatelské činnosti si již Zlínský kraj vybrala řada zahraničních firem. V současné době jsou největšími investory v Kraji německé firmy Continental výroba pneumatik, s.r.o. a Continental HT Tyres s.r.o, stoprocentně vlastněná společností Continental AG. Sídlo je v Otrokovicích a firma se zabývá především gumárenskou výrobou. Jejich celkové investice dosáhly ve Zlínském kraji 176,9 milionů dolarů.

Druhým velkým investorem je česká, také gumárenská společnost Mitas a.s. Skládá se ze tří výrobních úseků, a to v Praze, Otrokovicích a Zlíně. Zabývá se například výrobou pneumatik pro stavební stroje všech typů a velikostí, pro rypadla a nakladače, dále pro nákladní automobily, víceúčelové a zemědělské stroje. Mitas a.s. rovněž vyrábí motocyklové pláště, klínové řemeny a gumárenské směsi. Investice této firmy činí v Kraji 57,60 milionů dolarů a vytvořila zde 500 pracovních míst. Dalším velkým investorem ve Zlínském kraji je RWT Shoot solar CR s.r.o. se sídlem ve Valašském Meziříčí. [21] Viz. příloha I.

Nabídky investorům jsou prezentovány například v brožuře Perspektivy nebo na internetových stránkách Kraje. Zástupci kraje se také účastní veletrhů investičních příležitostí – EXPORIAL MNICHOV či veletrh URBIS v Brně.

Lze ovšem využít i tzv. brownfields. Jsou to opuštěná nebo extenzivně využívaná území. Využití brownfields znamená šetření nezastavěného přírodního prostředí příměstských oblastí, kterého neustále postupující suburbanizací ubývá.

Přestavba vnitroměstských brownfields má i vysoce ekonomický efekt. Přináší totiž nové využití ploch s již existující infrastrukturou, která musí být v případě výstavby na zelené louce nákladně budována.

Na území Zlínského existuje několik v současné době extenzivně využívaných výrobních areálů. Jedná se o tyto areály - Svit Zlín, TOMA Otrokovice, cukrovar Staré Město, Vlárské strojírny Slavičín, Halenkov – bývalý areál armády ČR, Zbrojovka Vsetín. Žádný z uvedených areálů však není absolutně v útlumu, ve všech probíhají činnosti na jejich oživení nebo je realizována změna funkčního využití.

5.1.2 Tvorba a rozvoj malého a středního podnikání

Podpora malých a středních podniků (MSP) patří mezi jeden ze základních bodů v oblasti rozvoje Zlínského kraje. Malé a střední podniky snadněji reagují na často rychlé změny trhu, jsou pružnější a dokáží se rychleji přizpůsobit. Tím také přispívají k určité stabilitě. Proto je nutno zabezpečit tuto oblast jak finančními prostředky, tak know-how.

V oblasti tvorby a rozvoje MSP jsou realizovány jednotlivé podpůrné programy, například projekt Regionální podpůrný zdroj – program Ručitel.

Cílem programu je přispět k ekonomickému rozvoji Zlínského kraje ručením Regionálního podpůrného zdroje s.r.o. za část závazků z cenově zvýhodněných intenzivních bankovních záruk k bankovním úvěrům poskytovaných Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou a. s., malým a středním podnikatelům v rámci programu ZÁRUKA.

Podporují se ty projekty, které nemohou získat úvěr z komerčních bank.

Musí být ovšem splněny tyto podmínky:

- a) projekt musí mít charakter průmyslové či řemeslné výroby vymezené odvětvovou klasifikací ekonomických činností
- b) projekt musí být realizován na území Zlínského kraje
- c) jedná se o pořízení dlouhodobého hmotného majetku (pořízení či rekonstrukce), patenty, know-how atd.

5.1.3 Posilování vědy a výzkumu

Nutnost posilování vědy a výzkumu je zřejmá ve všech oblastech a značně tak přispívá k rozvoji, vytváří podmínky pro zvyšování konkurenceschopnosti Kraje. Stěžejní je tedy vytváření a rozvoj výzkumných a vývojových center.

V oblasti posilování vědy a výzkumu je realizován například Program pro vědu a výzkum či vypracována Regionální inovační strategie jejíž cílem sestavení inovační strategie.

Důležitou roli hraje také vzájemná spolupráce Zlínského kraje s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně, a to především v projektu Technologického inovačního centra.

Hlavním cílem společnosti je naplňovat strategii ekonomického rozvoje Zlínského kraje, vytvářet podmínky pro rozvoj inovačního podnikání v regionu, pro využívání výsledků výzkumu v podnikatelské praxi s důrazem na high-tech technologie a pro rozvíjení nových oborů, technologií a služeb. Vytvořit nástroje podpory inovačních aktivit, které umožní stimulovat ekonomický růst a prosperitu regionu, zvýší konkurenceschopnost místních firem a přispějí ke vzniku a udržení vysoce kvalifikovaných pracovních míst.

Hlavními aktivitami společnosti jsou například provozování podnikatelského inkubátoru a technologického parku, zajištění činností centra pro transfer technologií, vytváření podmínek pro budování klastrů (geograficky blízké seskupení vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb a souvisejících institucí v konkrétním oboru i firem v příbuzných oborech, které spolu soutěží, ale také spolupracují, mají společné znaky a také se doplňují), spolupráce na inovačních projektech s partnery či podpora tvůrčích a inovačních aktivit v regionu nebo projektová činnost spojená např. s Regionální inovační strategií Zlínského kraje. [10]

5.1.4 Usilovat o lepší dostupnost finančního kapitálu pro podnikání v kraji

Existuje především podpora kraje pro oblast malého a středního podnikání, které samo hůře získává finanční prostředky na realizaci svých projektů.

Nutná je aktivita Regionálního podpůrného zdroje a také Kraje při získávání prostředků ze Strukturálních fondů prostřednictvím jednotlivých projektů.

Ve funkčním okruhu Ekonomický rozvoj jsem vycházela především z dokumentu Územní prognóza Zlínského kraje, který byl zpracován v roce 2005 Urbanistickým ateliérem Zlín, s.r.o.

Dokument obsahuje odborné kapitoly zabývající se jednotlivými oblastmi, např. sídelní strukturou, urbanistickou koncepcí, dopravou, energetikou, životním prostředím atd. Byl vytvořen především v souladu se záměry územního plánování Kraje.

Vypracování tohoto dokumentu vycházelo z územních prognóz minulých let, Generelu dopravy ZK, Vyhledávací studie pro výběr ploch k lokalizaci strategických průmyslových zón v ČR –Zlínský kraj aj.

Úkolem dokumentu je také doplnit a konkretizovat PRÚOZK.

Dle mého názoru poskytuje tento dokument ucelený pohled na Zlínský kraj, jeho možnosti a předpoklady a příslušné orgány kraje by z něj měly při řešení dalšího rozvoje regionu vycházet. Kromě predikce demografického vývoje populace zde ovšem postrádám další výhledy pro delší časové období, které by v dokumentech tohoto typu rozhodně neměly chybět.

6 FUNKČNÍ OKRUH TECHNICKÁ VYBAVENOST, DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUHA ÚZEMÍ

6.1 Popis specifických cílů a stupeň jejich realizace

Pro Zlínský kraj je celková technická vybavenost ale především dopravní dostupnost stěžejní prioritou. Tento kraj je jediným ze všech, kde se nenachází jediný úsek silnic dálničního typu. Je ale již realizován na hranici Kraje, proto je nutno dále tyto aktivity podporovat.

6.1.1 Zlepšení dopravní dostupnosti území v nadřazené silniční infrastruktuře

Území kraje je nejvzdálenější a nejhůře dostupné k hlavnímu městu a evropským centrům v západním směru. Proto cíl zahrnuje požadavky na přípravu a realizaci silničních staveb:

– D1 v pokračování z Vyškova do Hulína a na Lipník nad Bečvou

Stavba dálnice D1 je důležitým strategickým záměrem pro další rozvoj Zlínského kraje. Stavba Vyškov – Mořice byla zahájena v prosinci 2001 a v současné době je v závěrečné fázi dokončovacích prací. Dalším pokračováním by měly být úseky Mořice – Kojetín se zprůjezdněním stavby v říjnu 2005, Kojetín - Kroměříž západ se zahájením výstavby v prosinci 2005, Kroměříž západ – Kroměříž východ, zprůjezdnění v říjnu 2007, Kroměříž východ – Říkovice, možné zahájení výstavby v březnu 2006, Říkovice – Přerov, možné zahájení výstavby březen 2008 a konečně Přerov – Lipník, možné zahájení výstavby v říjnu 2007.

– Rychlostní silnice R 55

Všechny stavby v úseku Napajedla - Břeclav mají schváleny investiční záměry. Trasa rychlostní silnice R55 je součástí evropské silniční sítě. Je zpracována Studie proveditelnosti a účelnosti, která prokázala oprávněnost investice z hlediska dopravního, ekologického a ekonomického.

– Realizace SV a JV obchvatu Otrokovice a odlehčení v Rožnově p. Radhoštěm (III/4867)

Otrokovice, obchvat SV

V současné době probíhá realizace přeložky silnice I/55 v délce 3,7 km s termínem dokončení v prosinci 2006. Na Státní fond dopravní infrastruktury byla podána žádost o schválení navýšení finančních nákladů stavby vlivem víceprací, inflace a zvýšení DPH o 207 mil. Kč a rozšíření stavby o 7 objektů z akce „R 55 Otrokovice, obchvat JV“, které je nutno realizovat před zprůjezdněním obchvatu SV ve výši Kč 198 mil. Navýšení bylo schváleno. Aktuální stav rozpočtu v r. 2006 je Kč 145,350 mil. Pro dodržení termínu uvedení do provozu v prosinci 2006 je nezbytné na r. 2006 navýšení financí na Kč 273,120 mil.

Otrokovice, obchvat JV

Bylo vydáno územní rozhodnutí a v současné době se pracuje na změně Dokumentace pro územní rozhodnutí a probíhá schvalování v procesu EIA. Předpoklad realizace stavby je září 2007 až listopad 2009. Náklady se odhadují na Kč 692,1 mil.

– R 49 vedené v trase Hulín - Fryšták, Střelná státní hranice

Stavba Hulín – Fryšták má od května vydané pravomocné územní rozhodnutí a v současnosti se zpracovává dokumentace pro stavební povolení. Dle návrhu rozpočtu SFDI 2006 je na stavbu plánováno Kč 43,5 mil., což umožňuje pokračovat v přípravě stavby. Na celý úsek Hulín – státní hranice ČR/SR je v současné době zpracována Studie proveditelnosti a účelnosti.

– I/50 obchvaty měst a obcí v trase silnice

Investiční záměr byl schválen v dubnu 2004, předpoklad realizace je říjen 2007 až květen 2010. V současné době je zpracována studie bezpečnostních opatření v obci Bánov.

– I/49 Malenovice – Otrokovice

V současné době probíhá rekonstrukce silnice I/49 v délce 2,1 km. Náklady stavby jsou Kč 435,2 mil.

– I/57 v úseku Valašské Meziříčí - Vsetín - Horní Lideč

V současné době probíhá na úseku Valašské Meziříčí – Vsetín 1. etapa výstavby – Bystřička. Předpokládané ukončení výstavby je v r. 2010.

Uvedené stavby jsou zahrnuty v národních plánech a navazují na plány v SR. Území pro stavbu je stabilizováno a zahrnuto v Územně plánovací dokumentaci.

6.1.2 Rozvoj a údržba silniční sítě II. a III. třídy

V oblasti přípravy a realizace investiční výstavby silnic II. a III. třídy jsou realizovány z programu SROP (Společný regionální operační program) například silnice Holešov – Hulín, Kunovice – Poličná či mosty v Chvalčově nebo v Novém Hrozenkově.

Akce financované z rozpočtu Zlínského kraje jsou například průtah v Žeranovicích, Kopytné, Březolupech či Bystřicích pod Hostýnem.

Akcí financovanou ze zdrojů Ministerstva financí je například úsek Koryčany – Stupala.

Stav povrchu vozovek v Kraji se příliš nemění i přesto, že dochází k souvislým opravám a rozsah havarijních úseků silnic je pořád téměř na stejné úrovni. V majetku Zlínského kraje je cca 1 775 km. silnic. Z toho ve výborném stavu je 8% celkové délky, v dobrém 18%, ve vyhovujícím 18%, v nevyhovujícím 30% délky a v havarijním 26% celkové délky silnic. Nejhůře je na tom okres Uherské Hradiště, dále Kroměříž, Zlín a nejméně úseků v havarijním stavu má okres Vsetín. [17]

V rámci Kraje je také realizován podprogram „Dopravní infrastruktura obcí“, kterého se mohou zúčastnit obce Zlínského kraje do 3000 obyvatel (v r. 2005). Které obce budou vybrány rozhoduje Rada Kraje. Zaměřuje se na opravu místních komunikací, cyklostezek atd., které ovšem musí být v majetku dané obce.

6.1.3 Rozvoj ostatních druhů dopravy posilujících dopravní funkce

V území kraje s nejslabší dopravní infrastrukturou je pro uplatnění ekonomického potenciálu a solidní kvality života nezbytné rozvinout účelnou škálu druhů dopravy.

Cyklistická doprava

Cyklistická doprava bude podpořena ve zřizování a provozu cyklistických komunikací. Účelem je zvýšit bezpečnost a posílit ekonomickou, vzdělávací a rekreační nabídku.

Bezpečnost dopravy bude posilována zvláště pro chodce a cyklisty.

Koncepce základního systému cyklistických tras na území Zlínského kraje předpokládá postupnou realizaci téměř 800 km cyklistických tras. Jedná se o trasy dálkové (cca 300 km) a významné regionální trasy (cca 500 km). Trasy jsou zvoleny tak, aby pokryly celé území kraje a cyklista měl minimální kontakt s intenzivní automobilovou dopravou. Trasy jsou proto situovány, pokud to místní poměry dovolují, na komunikace s nízkou intenzitou automobilové dopravy, na komunikace, kde je cyklistická doprava vedena společně s chodci nebo přímo na samostatné komunikace pouze pro cyklisty.

Železniční doprava

Regionální železniční tratě:

- Valašské Meziříčí – Rožnov pod Radhoštěm
- Vsetín – Velké Karlovice
- Nezamyslice – Morkovice; úsek Uhřice u Kroměříže – Morkovice
- Kroměříž – Zborovice
- Luhačovice – Újezdec u Luhačovic

V současné době je zdvoukolejnění trati v úseku Otrokovice – Zlín, včetně prodloužení Vizovice – Valašská Polanka ve stadiu koncepčních úvah.

Letecká doprava

Jako letiště krajského významu lze označit letiště v Kunovicích. Má dvě travnaté plochy a novou betonovou. Toto letiště má statut veřejného mezinárodního letiště, proto je nutné tento statut udržet a zkvalitnit i příjezd pro automobilovou a veřejnou osobní dopravu. Letiště je vzdáleno od krajského města Zlína cca 30 km, od Vsetína 64 km, od Kroměříže 37 km a od Uherského Hradiště 4,5 km.

- ostatní letiště

Na území města Holešova se nachází veřejné civilní letiště se statutem letiště vnitrostátního. Letiště má dvě vzletové a přistávací dráhy, které jsou travnaté.

Civilní letiště je v Otrokovicích. Jedná se o letiště s jednou travnatou a jednou asfaltovou dráhou 650 x 25 m (provozuje společnost Moravan, a. s., Otrokovice). Letiště má statut mezinárodního neveřejného letiště.

Další letiště bude u Kroměříže, v lokalitě Poličná-Choryně západně od Valašského Meziříčí a v Huslenkách na Vsetínsku. [26]

6.1.4 Zlepšení dopravní obslužnosti jako veřejné služby

Ve Zlínském kraji je realizována linková osobní doprava, městská hromadná doprava a železniční osobní doprava.

Linkovou osobní dopravu zajišťují ve Zlínském kraji: ČSAD Vsetín, Uherské Hradiště a Kroměříž – CRODOS a.s. Jako soukromý dopravce potom Karel Housa – HOUSA CAR.

Do Kraje zajíždí také CRODOS MORAVA, FTL Prostějov, ČSAD Kyjov, Hodonín a Vyškov. Finanční prostředky (přímé dotace) poskytnuté z Ministerstva Financí ČR činí Kč 320 tisíc na rok 2006.

Městskou hromadnou dopravu provozuje Dopravní společnost Zlín – Otrokovice, v Kroměříži Technické služby Kroměříž, v Uherském Hradišti ČSAD Uherské Hradiště – Staré Město, Kunovice – Uherský Brod a ve Vsetíně a Valašském Meziříčí ČSAD Vsetín. Přímé dotace na drážní dopravu jsou v r. 2006 činit Kč 221 tisíc.

Nutná je také modernizace organizace veřejné hromadné dopravy osob v městských aglomeracích a regionech formou integrovaných dopravních systémů (IDS).

Železniční osobní dopravu zajišťují České dráhy a.s.

6.1.5 Zvýšení efektivity a energetických zdrojů, sítí a spotřeby energií

Tento cíl je zaměřen na efektivní využívání jednotlivých energetických zdrojů, jejich výrobu i spotřebu se zohledněním zachování kvality životního prostředí.

Rozvodná elektrizační soustava Zlínského kraje

Rozvodná elektrizační soustava je na řešeném území Zlínského kraje provozována společnostmi E.ON, a.s. a SME, a.s..

Na území Kraje není umístěna žádná systémová elektrárna. Co se týče zdrojů výroby elektrické energie, jedná se zejména o výrobu elektrické energie v kombinované výrobě elektřiny a tepla v průmyslových zdrojích a ve velkých teplárenských zdrojích, dodávajících teplo do soustav centrálního zásobování teplem (CZT), zejména Teplárny Otrokovice, a.s. a Moravské teplárny, a.s. Zlín.

Zemní plyn

Zemní plyn je do území přiváděn dvěma distribučními soustavami ve vlastnictví společností JMP, a.s. a SMP, a.s. Zásobování plynem v řešeném území tradičně zčásti využívá místních zdrojů zemního plynu, především však využívá zemní plyn dodávaný ze sítí Transgas, a.s.

Zemní plyn je dostupný na téměř celém území Zlínského kraje. V roce 2002 bylo plynofikováno 270 obcí ze 304 (89%). Ze značné části byla plošná plynofikace obcí podpořena dotací Státního fondu životního prostředí.

Zásobování teplem

Zásobování teplem ze sítí CZT je ve Zlínském kraji rozvinuto v 25 lokalitách. Zejména je spojeno s velkými průmyslovými a sídelními celky, ale nachází se i v menších městech a obcích.

Využití obnovitelných zdrojů energie (OZE)

Podíl OZE na spotřebě primárních energetických zdrojů se v ČR v současné době pohybuje mezi 1,5 - 2% a podíl výroby elektrické energie z OZE na hrubé spotřebě elektrické energie je cca 4,2% vč. velkých vodních elektráren.

V porovnání s celkovou bilancí primárních energetických zdrojů ve Zlínském kraji mají OZE podíl cca 5,05%, což značně převyšuje celostátní průměr. Tento fakt je dán zejména tím, že v kraji se nenacházejí velké energetické zdroje a že značná část energie je do regionu importována. [26]

Při zpracování této kapitoly jsem vycházela z dokumentu Generel dopravy Zlínského kraje z roku 2004 a z Územní prognózy Zlínského kraje – kapitola Energetika. Projektantem Generelu je UDIMO, spol. s r.o. Ostrava.

Dokument řeší problematiku jednotlivých druhů dopravy v Kraji včetně Integrovaného dopravního systému či specifika dopravy na hraničních přechodech a také vliv dopravy na životní prostředí. Zpracování dokumentu vycházelo z mnoha podkladů – např. Generel dopravy z roku 2002, Dopravní politika České republiky z roku 1998, Vize rozvoje České republiky do roku 2015 atd.

U dokumentů tohoto typu je ovšem nutné pravidelně a včas sledovat a aktualizovat jak již uskutečněné záměry tak plánované aktivity.

Dokumenty sloužící jako podklady pro rozvoj dopravy jsou Zlínským krajem poměrně dobře zpracovány. Problémem ovšem zůstává otázka realizace. Ta se začala uskutečňovat až v několika posledních letech. Myslím si, že problémem není jen otázka financí a výkup pozemků. Možným řešením by například bylo rozplánovat jednotlivé akce na více kratších úsecích a realizovat je po menších částech pravidelně každý rok. Tímto způsobem již mohly být postaveny kilometry rychlostních komunikací či dokonce dálnice.

7 FUNKČNÍ OKRUH LIDSKÉ ZDROJE

7.1 Popis specifických cílů a stupeň jejich realizace

Rozvoj lidských zdrojů je jedním z nezbytných předpokladů pro rozvoj všech ekonomických aktivit. Nutno je tedy investovat do této oblasti, podporovat zaměstnanost obyvatelstva, zajistit kvalitní sociální, zdravotní péči a vzdělávání.

7.1.1 Zvýšit zaměstnanost obyvatelstva a zlepšit nabídku kvalifikovaných pracovních míst

Zaměstnanost obyvatelstva je závislá na mnoha faktorech. Jedním z velmi podstatných je vzdělání. Je tedy nezbytné podporovat aktivity v oblasti školství ale také podněcovat aktivity podnikatelů, kteří poskytují nová pracovní místa.

K 30. červnu 2005 bylo v kraji registrováno úřady práce celkem 28 332 registrovaných uchazečů o práci a míra nezaměstnanosti byla 8,70 % (v ČR 8,59 %). Nejvyšší míru nezaměstnanosti měli v okrese Kroměříž 11,15 %, v okrese Vsetín 9,92 %, Zlín 7,65 % a Uherské Hradiště 7,18 %.

Důvody jsou především nízkodynamicky se rozvíjející podnikatelské prostředí. V okrese Kroměříž je realizována především zemědělská produkce, která také příliš nenapomáhá dalšímu rozvoji. Problémem okresu Vsetín je jeho špatná dopravní dostupnost způsobená hlavně geografickými podmínkami. Viz. příloha č. III a IV.

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)

Největší část finančních prostředků APZ byla směřována na podporu vytváření pracovních míst, zejména pro uchazeče o zaměstnání, kteří by bez této podpory měli jen malé šance na uplatnění na trhu práce. Dotace jsou určeny zejména na zaměstnávání absolventů škol, kteří ještě nepracovali, na uchazeče o zaměstnání se změněnou pracovní schopností, na matky malých dětí nebo uchazeče starších věkových kategorií či dlouhodobě nezaměstnané.

Průměrná měsíční mzda ve Zlínském kraji je 15 582 Kč, což je o 2 567 Kč méně než činí celostátní průměr. Řadí se tak na 12. místo mezi jednotlivými kraji. Hůře už jsou na tom jenom kraj Karlovarský a Vysočina.

7.1.2 Zajistit dostupnost a kvalitu sociálních služeb na území kraje

Rozvíjet kvalitu sociálních služeb je nezbytné, především vzhledem k potřebám obyvatelstva v posledních letech. Důležité je ovšem sledovat průběžně danou situaci a přizpůsobovat ji současnému stavu.

Na území Zlínského kraje se nachází celkem 90 zařízení sociální péče. Z toho je 53 určeno pro dospělé a 12 pro mládež.

V Kraji existují domovy důchodců určené pro seniory, domovy – penziony pro důchodce, ústavy sociální péče – pro dospělé i pro mládež, krizová a protidrogová centra, rodinné poradny a pečovatelská služba, která pomáhá především starým a nemohoucím občanům přímo v jejich domovech, jedná se tedy o terénní službu.

V roce 2003 došlo k mnohonásobnému navýšení rozpočtu ZK pro oblast sociálních věcí, přičemž celkový rozpočet ZK nenarostl takovou měrou. Tím došlo ke zvýšení podílu rozpočtu kraje věnovaného na sociální oblast z 0,29 % na 8,64 %. Tato změna byla zapříčiněna převedením zřizovatelských kompetencí k 17 příspěvkovým organizacím (PO) v oblasti sociálních služeb k 1. 1. 2003 na ZK. Jednalo se o 3 velké PO spravující více zařízení a 14 jednotlivých zařízení v podobě samostatných PO. Příspěvek na provoz pro tyto organizace tvořil 99 % částky věnované z rozpočtu kraje na sociální oblast.

Změna v rozpočtu ZK pro sociální oblast nastala v částce rozdělované NNO poskytujícím sociální služby. Objem podpory poskytované na tento účel oproti předchozím letům významně narostl, a to zejména v důsledku provedení částečné decentralizace finančních prostředků, dříve poskytovaných MPSV ČR, na kraje.

Objem podpory pro rok 2004 je tedy složen z částky na úrovni dosavadní veřejné podpory Zlínského kraje vůči NNO a částky převedené Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (původně v rozpočtovém určení daní, pak dotace) – Kč 20,708 tis.

Vlivem navýšení těchto dotací a také přidělením 16,7 mil. Kč na investice v PO kraje celková částka věnovaná z rozpočtu ZK na sociální oblast oproti roku 2003 vzrostla. Avšak vzhledem k tomu, že celkové výdaje rozpočtu ZK narostly ve větší míře, podíl rozpočtu věnovaný na sociální oblast poklesl z 8,64 % na 7,25 %.

7.1.3 Zajistit dostupnost a kvalitu zdravotnických služeb na území kraje

Na území Zlínského kraje se nachází celkem 11 nemocnic.

Od 1.1. 2003 Zlínský kraj převzal od bývalých okresních úřadů ve Vsetíně, Zlíně, Uherském Hradišti a Kroměříži 4 okresní nemocnice a stal se jejich zřizovatelem.

Nutné je stabilizovat síť zdravotnických zařízení v ambulantní péči primární i specializované. Dlouhodobá péče o zdraví by se měla zaměřovat především na oblasti podpory životního stylu, který vede ke zdraví, zdravé životní prostředí a v neposlední řadě na služby pro prevenci, léčbu a péči.

K nejdůležitějším ukazatelům nemocnosti, které nás spolehlivě informují o úrovni zdravotního stavu populace patří nemocnost na civilizační choroby.

To znamená nemocnost na kardiovaskulární onemocnění, nemocnost na zhoubné novotvary nemocnost na diabetes mellitus.

Počet hospitalizovaných mužů i žen na kardiovaskulární onemocnění ve Zlínském regionu má mírně vzestupnou tendenci a je vyšší, než je republikový průměr. Údaje se pohybují u mužů i žen od 1800 onemocnění v Kroměříži do 3500 onemocnění na 100 000 obyvatel ve Zlíně v r. 2002.

V r. 1999 bylo ve Zlínském kraji hlášeno 3 235 nových onemocnění zhoubnými novotvary. Z tohoto počtu bylo 1 640 mužů a 1 595 žen. V přepočtu na 100 000 obyvatel připadalo na muže 562,4 případu a na ženy 519,8 případu.

U obou pohlaví byl nejvyšší počet nových onemocnění nahlášen v okrese Kroměříž, naopak nejnižší v okrese Vsetín.

Více než 20 % všech nově hlášených onemocnění u mužů i žen představovala diagnóza „jiný zhoubný novotvar kůže“, což v přepočtu na 100 000 obyvatel znamená 127 mužů a stejný počet žen. [19]

Nejčastější příčinou těchto nemocí bývá špatný životní styl, nedostatek pohybu a nesprávná životospráva.

Nejúčinnější formou ochrany je prevence – tedy odstranění rizikových faktorů ze života a provozování zdravého životního stylu.

7.1.4 Vzděláváním dosáhnout prosperity společnosti

Vzdělávání je jednou z podmínek celkového růstu společnosti, a proto je nutné jej všemi dostupnými prostředky prosazovat. Ať již zkvalitňováním výuky, rozvojem jednotlivých vzdělávacích zařízení či podporou celoživotního vzdělávání.

Ve Zlínském kraji dochází ke snižování počtu škol. V případě, kdy zřizovatelem byl kraj došlo ke snížení z 153 v roce 2002 na 147 v r. 2004. Také u škol patřící do majetku obce došlo k redukci počtu škol z 556 v roce 2002 na 458 v roce 2004. Škol v majetku státu je 5, soukromých 33 a církevních 7 v roce 2004. Viz příloha č. V.

Optimalizace škol zřizovaných Zlínským krajem:

- k 1.1.2004 - sloučení SOU zemědělského a OU, Vsetín s SOU, Vsetín, Turkmenská
- k 1.7.2004 - sloučení Spec. MŠ, Uh. Hradiště, Revoluční se Speciálními školami pro žáky s více vadami, Uh. Hradiště.

U církevních škol došlo k realizaci a zařazení do sítě Stojanova gymnázia Velehrad, které s kapacitou 300 žáků čtyřletého gymnaziálního oboru denního studia posiluje nabídku tohoto studia v regionu Uherského Hradiště.

Zájmové vzdělávání probíhá v domech dětí a mládeže (DDM) nebo ve střediscích pro volný čas dětí a mládeže (SVČ). Organizují pravidelnou zájmovou činnost v kroužcích, příležitostnou činnost, soutěže pro talentované jedince, prázdninové tábory apod. V oblasti zájmového vzdělávání dětí a mládeže mají výsadní postavení.

Ve Zlínském kraji pracovalo 18 středisek pro volný čas dětí a mládeže a domů dětí a mládeže, z toho 16 bylo zřizováno Zlínským krajem a 2 městy. Zřizovatelské funkce k těmto organizacím přešly na Zlínský kraj ze zákona v rámci reformy veřejné správy. Činnost a aktivity těchto zařízení však vycházejí ve velké míře z úzké spolupráce s městy a obcemi, tedy z potřeb dané lokality, ve které má DDM své sídlo. [27]

V oblasti školství byl v roce 2003 realizován v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů realizován Rozvoj celoživotního učení, který se zaměřoval především na zkvalitnění vzdělávání ve školách, vzdělání pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami atd.

7.1.5 Prevence sociálně patologických jevů, bezpečnost obyvatel i návštěvníků

Prevence sociálně patologických jevů je spojena především s prevencí kriminality a využitím volnočasových aktivit ať již pro rodiny, tak pro děti či mládež.

Ve Zlínském kraji existují celkem 4 pedagogicko psychologické poradny (PPP), které jsou zřizovány Zlínským krajem.

Provádějí komplexní psychologickou, speciálně pedagogickou a sociální diagnostiku, zaměřenou na zjištění příčin poruch učení a chování a dalších problémů ve vývoji osobnosti, výchově a vzdělávání dětí a mládeže; poskytují konzultace pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení v oblasti výchovy a vzdělávání; odborně vedou výchovné poradce škol; podílí se významnou měrou na aktivitách prevence sociálně patologických jevů atd.

Výskyt kriminality

I když v posledních letech dochází ke snižování kriminality, je stále nezbytné věnovat této problematice značnou pozornost.

V některých oblastech jako jsou například kapesní krádeže, krádeže kol a vykrádání motorových vozidel je situace stále nepříznivá a úspěšnost policie při objasňování těchto činů je poměrně nízká.

V roce 2004 bylo z celkového počtu 3955 trestných činů objasněno pouze 1818 a celková škoda činila 305,621 tisíc korun.

Problémy má policie také s šetřením trestných činů vandalství, respektive sprejerství, kterých v řadě lokalit přibývá.

Za nejzávažnější je ovšem situace v oblasti dopravy. Vzrůstající trend má agresivita řidičů, zvyšuje se počet osob řídících pod vlivem alkoholu. V roce 2004 se ve Zlínském kraji stalo 8 324 dopravních nehod, 62 osob přišlo o život a škoda se vyšplhala na 365,534,200 korun. [18]

Bohužel lze konstatovat, že nehod na silnicích Kraje každoročně přibývá.

7.1.6 Zachovat a posilovat kulturní hodnoty a dědictví

Lidé ve Zlínském kraji mají dosud zpravidla aktivní přístup k zachovávání tradic, které zde mají své nezastupitelné místo. Proto je vhodné podporovat tyto aktivity a upevňovat tak sociální soudržnost.

Je především žádoucí chránit a respektovat celosvětově chráněné významné památky UNESCO v Kroměříži a také prohlášené národní kulturní památky a jejich ochranná pásma.

Dále je také nutno respektovat podmínky ochrany:

- prohlášených památkových rezervací v sídlech: Kroměříž, Veletiny – Stará Hora, Vlčnov - Kojiny, Rymice
 - prohlášených městských památkových zón v sídlech: Uherské Hradiště, Uherský Brod, Uherský Ostroh, Holešov, Luhačovice, Zlín, Kelč, Valašské Meziříčí, Napajedla, Fryšták, Valašské Klobouky, Vizovice, Brumov – Bylnice
 - prohlášených venkovských památkových zón Velké Karlovice – Podťaté, Kychová (Huslenky), Zděchov
- venkovských památkových zón navržených k prohlášení v sídlech: Rusava, Količín, Martinice, Léskové (Velké Karlovice), Lužná, Ústí, Tlumačov. [26]

7.1.7 Koncepční rozvoj tělovýchovy a sportu na území kraje

Na území Zlínského kraje se nachází řada sportovních zařízení, plaveckých bazénů, hřišť. Zázemí pro sportovní aktivity by se měly rozvíjet především v malých obcích, kde mohou být podmínky pro sport nedostačující.

Kraj má také velmi dobré přírodní podmínky, a proto je zde možnost provozování téměř všech rekreačních sportů

V současné době je ve Zlínském kraji 10 sportovních a tělovýchovných asociací, a to například Asociace školních sportovních klubů, Autoklub České republiky či Klub českých turistů.

Společným rozhodnutím výše uvedených občanských sdružení bylo prohlášením ustanoveno Všesportovní kolegium Zlínského kraje jako koordinační orgán tělovýchovných a sportovních občanských sdružení Zlínského kraje.

Dotací politika směrem ke sportovním a tělovýchovným občanským sdružením je ve Zlínském kraji realizována již od roku 2001. Zlínský kraj, jako jeden z prvních krajů v České republice, podporuje aktivity v této oblasti formou účelových dotací z Fondu mládeže a sportu Zlínského kraje. [15]

V kapitole Lidské zdroje jsem vycházela především z dokumentů Koncepce rozvoje zdravotní péče lůžkové, ambulantní a jiné ve Zlínském kraji, Výroční zpráva o stavu vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji, Koncepce prevence kriminality ve Zlínském kraji, Územní prognóza Zlínského kraje a Analýza sportovního prostředí ve Zlínském kraji.

Koncepce rozvoje zdravotní péče lůžkové, ambulantní a jiné byla vypracována v roce 2004 odborem zdravotnictví Krajského úřadu Zlínského kraje ve spolupráci s Komisí Rady Zlínského kraje pro tvorbu strategie zdravotnictví Zlínského kraje a Sborem konzultantů. Cílem této koncepce je především zajistit dostupnost a kvalitu zdravotní péče v Kraji. Obsahuje například hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva, mapuje zdravotnická zařízení a podrobně zdravotní péči v jednotlivých oborech. Nechybí také oblast financování zdravotní péče a také v poslední době velmi diskutovaná problematika transformace nemocnic. V tomto dokumentu ovšem postrádám návrhy a možnosti prevence v péči o zdraví. Nestáčí tedy pouze danou oblast monitorovat, ale také realizovat projekty k předcházení nemocí ve společnosti.

Výroční zpráva o stavu vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji byla vypracována v roce 2004 odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Zlínského kraje.

Obsahuje celkem čtrnáct kapitol, přičemž nejdůležitější je kapitola třetí, která ukazuje stav v jednotlivých stupních vzdělávací soustavy. Důležitými prameny pro zpracování byly např. Statistická ročenka školství za školní rok 2003/2004, Krajská ročenka školství 2003, statistické výkazy, statistické údaje Ústavu pro informace ve vzdělávání atd.

Dle mého názoru jsou dokumenty v oblasti školství zpracovány poměrně kvalitně. Nechybí ani návrhy projektů v oblasti vyššího vzdělávání. Zpráva se ovšem jen velmi okrajově zmiňuje o vysokém školství – a to spíše jen v rámci celoživotního vzdělávání.

Koncepce prevence kriminality ve Zlínském kraji byla vypracována v roce 2004. Tento dokument vznikl v návaznosti na Strategii prevence kriminality a především s přispěním okresních ředitelství Policie ČR ve Zlínském kraji a obecní policie. Je zde porovnáván stav kriminality Zlínského kraje s celorepublikovými údaji. Kraj se jeví jako poměrně bezpečný. Snižuje se celková trestná činnost a k nárůstu dochází především v oblasti přestupků – v oblasti bezpečnosti silničního provozu či na úseku alkoholismu a toxikomanie. Obsahuje nejen analýzu jednotlivých oblastí kriminality, ale také cíle a návrh financování prevence kriminality, což shledávám jako velmi pozitivní.

Analýza sportovního prostředí ve Zlínském kraji byla vypracována v roce 2003 odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Zlínského kraje. Obsahuje celkem 6 kapitol, ve kterých podrobně rozebírá tělovýchovu a sport ve školách, volnočasové aktivity, sportovní občanská sdružení a v neposlední řadě i problematiku handicapovaných sportovců.

Kladně musím hodnotit především snahu Zlínského kraje nejen zachovávat, ale i obnovovat a stavět nové prostory určené pro aktivní sport. Z toho tedy vyplývá velmi dobré zpracování podkladů pro rozvoj této oblasti a snaha Kraje starat se o smysluplné využití volného času obyvatel.

8 FUNKČNÍ OKRUH ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

8.1 Popis specifických cílů a stupeň jejich realizace

Ve Zlínském kraji má poměrně uspokojivý stav životního prostředí. Proto je zde snaha o udržení této ekologicky cenné oblasti a Kraj by se měl zaměřit především na ochranu životního prostředí.

8.1.1 Zachovat ekologickou funkčnost krajiny

Významné přírodní hodnoty jsou ve Zlínském kraji soustředěny ve velkoplošných chráněných krajinných oblastech, kam patří od roku 1996 CHKO Bílé Karpaty a od roku 1973 CHKO Beskydy, i v systému maloplošných zvláště chráněných území. V souladu s celoevropskými zájmy se připravuje i legislativní ochrana dalších území, která náleží k připravovanému systému biotopů Natura 2000 a oblastí ochrany ptactva - SPA..

Z celkové výměry Zlínského kraje zaujímají chráněné krajinné oblasti cca 29,4 % ploch, maloplošná, zvláště chráněná území 0,5%, pro nadregionální a regionální je vymezeno 7,6% ploch a přírodní parky zaujímají 17,1%. Ptačí oblasti zaujímají cca 8,8 % a navrhované evropsky významné lokality 26,3%. Souhrnná výměra všech ploch chráněných a navrhovaných v zájmu ochrany přírody a krajiny činí cca 55,2 %. Vzhledem k vysokému podílu chráněných ploch jsou proto velmi časté střety se zájmy územního rozvoje a navazujících aktivit. [26]

Na území se nachází pět nadregionálních biocenter: Buchlovské lesy, Hluboček, Spálený, Kelčský Javorník a Makyta. Další pět nadregionálních biocenter leží na hranicích Zlínského kraje:Ždánický les, Kostecké polesí, Javořina, Radhošť – Kněhyně a Chropyňský luh.

Územím Zlínského kraje prochází 12 nadregionálních biokoridorů a ty procházejí postupně celým územím Zlínského kraje.

8.1.2 Trvalé vyřešení rozsahu škodlivin v životním prostředí

I přesto, že je ve Zlínském kraji poměrně dobré životní prostředí, objevují se zde znečištění v podobě průmyslových výrob, starých ekologických zátěží či dopravy.

Ve Zlínském kraji se nachází 25 neprovozovaných skládek, u kterých musí být zajištěna kompletní rekultivace tak, aby se zabránilo emisi znečišťujících látek do okolního prostředí. Ukončení prací na všech těchto skládkách se předpokládá nejpozději do konce roku 2014. Odstraňování starých ekologických zátěží probíhá jejich sanací.

V roce 2003 probíhaly sanační práce na lokalitách PILANA TOOLS v Hulíně, PILANA TOOLS ve Zborovicích, Jihomoravské dřevařské závody (od 1. 11. 2003 Javořice, a.s.) v Bystřici pod Hostýnem, MAGNETON v Kroměříži, MAGNETON ve Valašských Kloboukách, Autopal v Hluku, COLORLAK ve Starém Městě, Hanhart v Morkovicích a Česká zbrojovka v Uherském Brodě. V rámci těchto sanačních prací je odstraňováno znečištění podzemních vod a půdy, které jsou znečištěny především chlorovanými uhlovodíky.

Problémem jsou stále nedořešené staré zátěže, např. MOPAS Holešov, Letecké závody Kunovice, Chemická prádelna a čistírna Uherský Brod a ČS PHM ČEPRO Valašské Klobouky. [23]

8.1.3 Omezení produkce a ekologizace nakládání s odpady

Evidovaná produkce odpadů na území Zlínského kraje se v posledních letech pohybuje kolem 1,3-1,9 mil. tun za rok.

Ve srovnání s ČR je Zlínský kraj pouze „průměrným“ původcem odpadů ze zemědělství a lesnictví a u komunálního odpadu; podprůměrným u odpadů z dolování a těžby a odpadu z energetiky. Nejvýznamnějším producentem odpadů jsou průmyslové podniky a stavební výroba. V průměru z hlediska množství odpadů se nacházejí občané a zemědělské podniky.

Nebezpečné složky komunálního odpadu představují cca 1.300 tun za rok. Do roku 2010 lze očekávat nárůst množství komunálního odpadu na území Zlínského kraje ve srovnání se současností o 19%. [26]

Za nástroj k řízení středně a dlouhodobého rozvoje odpadového hospodářství Zlínského kraje je považován Plán odpadového hospodářství kraje, který navázal na vypracovanou a schválenou Koncepti hospodaření s odpady Zlínského kraje. Bude také podporována přeměna stávajících skládkových areálů na centra komplexního nakládání s odpady. Viz. příloha II.

8.1.4 Ochrana čistoty a akumulací funkce přírodních vodních ploch

Pitná voda je ve Zlínském kraji uspokojována z povrchových zdrojů pitné vody. Nutno je ovšem chránit kvalitu této pitné vody především preventivními opatřeními.

Pro současné i výhledové zásobování vodou zůstávají rozhodující vodní zdroje krajského významu:

1. Stanovnice s ústředním vodovodem (ÚV) Karolinka
2. Ostrožská Nová Ves s ÚV
3. Slušovice s ÚV Klečůvka
4. Kvasice - Tlumačovský les s ÚV Tlumačov
5. Bečva pro prameniště Vsetín Ohrada a ÚV Valašské Meziříčí
6. Kroměříž s jímacími zdroji Kroměříž, Hradisko-Postoupky-Miňůvky, Hulín a Holešov

Zdroje vody jsou rovnoměrně rozděleny na celém území kraje a ve svých kapacitách dostávají plynulému zásobování obyvatelstva i dalších odběratelů.

Na nadregionální úrovni jsou chráněny podzemní vody v kvartéru Moravy vyhlášením Chráněné oblasti přirozené akumulace vod .

Kromě toho, že připouští výjimky, nepostihuje provozy schválené před tímto termínem. Na Vsetínsku byly vyhlášeny chráněné oblasti přirození akumulace vod Beskydy a Vsetínské Vrchy.

V územním pruhu Moravského úvalu vytvářejí ochranná pásma rozsáhlé a téměř souvislé plochy od vtoku Moravy do řešeného území pod Kojetínem, až po Uherský

Ostroh. Souvislý pruh ochranného pásma je přerušen pouze v úseku Otrokovice – Napajedla - Spytihněv a Jarošov -Uherské Hradiště - Kostelany nad Moravou. [26]

8.1.5 Usilovat o převedení lesů z majetku státu do majetku kraje

Lesy se ve Zlínském kraji nacházejí na 157 030 ha pozemků určených k plnění funkcí lesů, přičemž vlastní lesní porosty pokrývají 154 134 ha.

Lesnatost kraje dosahuje takřka 39 % a Zlínský kraj je třetí nejlesnatější celek v rámci ČR. V kraji převažují lesy hospodářské. Podíl jehličnatých dřevin dosahuje v porostech 59 % a dřeviny listnaté zaujímají 41 % porostní plochy. Toto složení lesních porostů přispívá ke snížení rizika škod velkého rozsahu, které by mohly vzniknout působením škodlivých činitelů. [23]

8.1.6 Zajištění kvality vod a spolehlivých dodávek pitné vody

Dodávky pitné vody ve Zlínském kraji jsou významně závislé na zdrojích povrchových vod, zejména nádrží a jezer. Tím je vyvolána maximální pozornost k ochraně využívaných i perspektivních zdrojů. Citlivost povrchových zdrojů vyžaduje důslednou prevenci znečištění vodotečí a vodních nádrží. S tím souvisí i kvalita čištění průmyslových i komunálních odpadních vod.

Zásobování pitnou vodou

V roce 2003 bylo ve Zlínském kraji vyrobeno 36,412 mil. m³ pitné vody. Počet obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu byl 508 660, což představuje 86 % obyvatel kraje. Hlavními dodavateli pitné vody jsou i nadále Slovácké vodárny a kanalizace a.s., Uherské Hradiště; Vodovody a kanalizace Kroměříž a.s.; Vodovody a kanalizace Vsetín a.s. a Vodovody a kanalizace Zlín a.s.

Okrajové části okresu Kroměříž jsou dotovány z ÚV vodárenské nádrže Koryčany a okresu Přerov. Skupinový vodovod Karolinka Vsetín dotuje nedostatky Vlárského vodovodu a obce Všemina, Jasenná, Lutonina, Ublo a Bratřejov na území okresu Zlín.

Vodárenská nádrž Fryšták je ponechána jako povrchový zdroj pro výhledové využití, ovšem při značných investičních nákladech vynaložených na jeho rekonstrukci.

System samostatných veřejných vodovodů zásobuje asi 7 % z celkového počtu zásobených obyvatel kraje. Obce s lokálním vodovodem tvoří cca 13,3 % z celkového počtu sídel Zlínského kraje. [23]

8.1.7 Omezení rizika záplav a erozí

Sesuvy půdy jsou ohroženy především horské oblasti Zlínského kraje. Proto je nutno investovat do ochrany postižených lokalit.

Jsou také vypracována tzv. záplavová území významných vodních toků:

- stanovená záplavová území
- záplavová území povodně z r. 1997

Jednoznačné vymezení záplavových území představuje základní podklad pro komplexní řešení protipovodňové ochrany.

Ochrana před povodněmi vychází z dokumentu Generel protipovodňových opatření v povodí řeky Moravy, který byl zpracován Povodím Moravy s.p. v roce 1998.

Z významných staveb protipovodňové ochrany na území Zlínského kraje zasahuje vodní nádrž Teplice, uvažovaná do roku 2015 jako suchý poldr.

Stěžejními dokumenty pro tuto kapitolu byly Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky – Zlínský kraj a Územní prognóza Zlínského kraje, především kapitola Vodní hospodářství.

Dokument o stavu životního prostředí ve Zlínském kraji byl vypracován v roce 2004 Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s odborem životního prostředí Krajského úřadu Zlínského kraje.

Obsahuje celkem jedenáct kapitol, které se zabývají jednotlivými aspekty životního prostředí, např. ovzduší, voda, půda, odpady, staré ekologické zátěže atd. Nechybí také definice prioritních problémů v ochraně životního prostředí.

Dle mého názoru ovšem nejsou kapitoly zpracovány příliš podrobně, mají pouze popisný charakter a nejsou tedy dostačující k vyslovení závěrů. Pro dokument tohoto typu by bylo vhodné tuto problematiku hlouběji analyzovat a alespoň navrhnout projekty k ochraně životního prostředí.

9 FUNKČNÍ OKRUH VENKOV A ZEMĚDĚLSTVÍ

9.1 Popis specifických cílů a stupeň jejich realizace

Zemědělství a lesnictví má ve Zlínském kraji dlouhou tradici. Struktura venkova je tvořena především zemědělskými podniky. Slabou stránkou ovšem zůstává nízká vzdělanostní úroveň v těchto odvětvích.

9.1.1 Udržet vysokou intenzitu a produktivnost kvalitní rostlinné a živočišné výroby v příznivých produkčních oblastech kraje

Oblast Vsetínska je zaměřena především na živočišnou výrobu, Kroměřížsko a Uherskohradištsko umožňuje svým nížinatým reliéfem hlavně výrobu rostlinnou.

Zemědělská půda pokrývá v kraji 49,4 % celkové výměry, stupeň zornění představuje 64,5 %. Oproti roku 2002 došlo v roce 2003 ke snížení orné půdy o 291 ha a k nárůstu plochy trvalých travních porostů o 159 ha. Přetrvává zatížení půdy větrnou erozí v rovinatých oblastech a v podhůří Bílých Karpat a Chřibů, vodní eroze přetrvává na svažitých pozemcích pahorkatin. Ke zlepšení stavu dochází postupnou realizací chybějících částí územních systémů ekologické stability.

Zemědělská půda zabírá z celkové výměry Kraje 396 389 hektarů 195 836 hektarů, což je téměř 50% plochy. Z toho má orná půda 126 317 hektarů a trvalé travní porosty 55 825 hektarů. [23]

Viz příloha VI.

V oblasti rostlinné výroby se ve Zlínském kraji pěstuje především pšenice ozimá, ječmen jarní, ječmen ozimý, žito ozimé, cukrovka technická, brambory konzumní a řepka olejná, v oblasti živočišné výroby je rozšířen především chov a zpracování drůbeže, skotu, prasat a ovcí.

Podpora zemědělské produkce se uskutečňuje prostřednictvím detašovaných pracovišť Ministerstva zemědělství – Zemědělských agentur, dále Zemědělského garančního fondu, Krajské agrární komory či Svazu zemědělců ČR. Možnosti vzdělávání a informovanosti o čerpání prostředků z Evropské unie v oblasti zemědělství zprostředkovává Krajské zemědělské informační centrum.

9.1.2 Posilovat úlohu zemědělství v péči o krajinu a životní prostředí

Důležité je především posilovat biodiverzitu krajiny. Svou roli hraje - především v horských oblastech Kraje – chov ovcí. V této oblasti je také poskytována podpora ze strany Kraje a to prostřednictvím Podprogramu na podporu chovu ovcí, určená především na nákup stáda.

9.1.3 Rozvíjet infrastrukturu a osídlení venkova

Pro oblast rozvíjení infrastruktury a osídlení venkova je každoročně vyhlašován Podprogram na podporu obnovy venkova. Celková částka pro tuto výzvu byla v r. 2005 31 mil. Kč. Do podprogramu se mohou přihlásit obce do 2000 obyvatel. Existuje celkem 5 dotačních titulů, například: obnova a údržba venkovské zástavby, úprava veřejných prostranství, rekonstrukce místních komunikací, projekty obcí na vzdělávání v oblasti rozvoje venkova či integrované projekty venkovských mikroregionů. Dotace ovšem může být využita pouze na aktivity a majetek, který patří obci.

V roce 2004 žádalo o dotaci celkem 170 obcí, vyhověno bylo 75, v roce 2005 žádalo celkem 120 obcí a vyhověno bylo 80 obcím.

9.1.4 Zlepšit kvalitu života v obcích a mikroregionech

Dosud nedocněna je role místního kulturního dědictví a tradic v posilování sounáležitosti zdejších obyvatel. Jde o rozvíjení těchto hodnot, které jsou pečlivě udržovány a často i nákladně podpořeny, avšak způsob jejich uplatnění pro veřejnost není dostatečný.

Zlepšení kvality života v obcích a mikroregionech se uskutečňuje především podporou v jednotlivých oblastech jako je transformace kulturních institucí, dlouhodobý rozvoj školství či environmentální vzdělávání. [23]

Funkční okruh Venkov a zemědělství byl zčásti vypracován dokumentem Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky – Zlínský kraj, resp. kapitolou čtyři Půda. Jak jsem již zmínila, je tento dokument tvořen jedenácti kapitolami, které popisují problematiku jednotlivých oblastí životního prostředí.

Hlavními podklady pro zpracování tohoto dokumentu byly například údaje z Českého statistického úřadu, Českého hydrometeorologického ústavu, České inspekce životního prostředí, Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů či Český úřad zeměměřičský a katastrální.

V příloze dokumentu jsou porovnávány jednotlivé ukazatele stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky (např. emise, vyrobená pitná voda, procento velkoplošných chráněných území, produkce odpadu atd.), což umožňuje komplexní pohled na danou problematiku a dává také možnost srovnání s ostatními kraji.

Lze například konstatovat, že Zlínský kraj má druhé nejvyšší znečištění ovzduší emisemi hned po Karlovarském kraji nebo třetí nejvyšší procento lesních porostů po Libereckém a Karlovarském kraji. Bylo by ovšem vhodné rozšířit počet ukazatelů a umožnit tak ještě lepší vzájemné porovnání jednotlivých krajů.

10 FUNKČNÍ OKRUH CESTOVNÍ RUCH

10.1 Popis specifických cílů a stupeň jejich realizace

Zlínský kraj má bohatý potenciál pro oblast cestovního ruchu, a to především v oblasti kulturních a přírodních hodnot. Proto je nutné dále rozvíjet tuto nabídku a možnosti ještě nevyužitého potenciálu.

10.1.1 Vytvoření komplexních turistických produktů z lokálních nabídek

V oblasti cestovního ruchu byl realizován projekt „Klíčem k rozvoji cestovního ruchu je spolupráce“. Souhrnným cílem projektu bylo dosáhnout koordinovaného rozvoje cestovního ruchu ve Zlínském kraji.

Cílovými skupinami projektu byl soukromý sektor, obce a jejich sdružení a nestátní neziskové organizace.

Dalšími projekty v rámci Společného regionálního operačního programu byly:

- Společná propagace turistických oblastí Zlínského kraje
- Turistický a informační portál
- Znační kulturních a turistických cílů
- Turistická jantarová cesta

Na území Zlínského kraje se nacházejí lázeňská místa, přírodní léčivé zdroje a přírodní minerální vody. Tato území jsou prostorově stabilizovaná a je třeba respektovat podmínky jejich ochrany.

Nejvýznamnějšími lázněmi jsou lázně Luhačovice, které mají dlouhou tradici lázeňské léčby dýchacích cest, trávícího ústrojí, diabetu a pohybového aparátu.

V Ostrožské Nové Vsi se nachází sirnaté lázně, které se zabývají léčbou pohybového aparátu a onemocnění kůže. Hlavní léčebnou procedurou jsou sirné koupele.

Lázně v Kostelci u Zlína se zabývají léčbou chorob pohybového aparátu s využitím léčivých účinků vody s obsahem sirovodíku.

Dále probíhá léčba na místech, která nemají statut lázeňského místa, ale léčba zde má dlouhodobější tradici. Jsou to Buchlovice – Smrdávka a Napajedla.

V roce 2004 přijelo do lázeňských zařízení Zlínského kraje celkem 51 286 hostů, z toho 11,1 % bylo hostů z ciziny. Zatímco počet hostů z ciziny v porovnání s rokem 2003 téměř stagnoval, celkový počet lázeňských hostů se zvýšil o 7 503 návštěvníků. [16]

10.1.2 Zvýšení pestrosti a kvality služeb cestovního ruchu

Předpokladem pro cestovní a turistický ruch je ovšem také vysoká kvalita služeb, především v oblasti ubytování a stravování.

V kraji dosud převládají zařízení nižší a střední třídy. Současná infrastruktura ubytovacích a stravovacích služeb vyžaduje zásadní proměnu.

V roce 2004 využilo služeb ubytovacích zařízení ve Zlínském kraji celkem 522 355 hostů, což představovalo jenom 4,3 % všech návštěvníků České republiky. Do České republiky přijelo v roce 2004 více jak 12,2 milionů hostů, o téměř 8 % více než v roce 2003.

Ve srovnání s rokem 2003 vzrostl počet hostů v ubytovacích zařízeních v Kraji jenom o 1,5 %. Nejčastějšími návštěvníky hromadných ubytovacích zařízení byli hosté z České republiky (440 747). Cizinců přijelo přes 81,6 tisíc, což je o téměř 9 % více než v předchozím roce, ale o 7,5 % méně než v roce 2002.

Podíl cizinců zůstává nadále nízký – na 6,4 návštěvníků z tuzemska připadá jeden host ze zahraničí. Ze zahraničí přijelo již tradičně nejvíce návštěvníků ze Slovenska, Německa, Polska a Rakouska. Počet návštěvníků ze Slovenska se rok od roku zvyšuje. V roce 2004 se jich v hromadných ubytovacích zařízeních Zlínského kraje ubytovalo 26 649, průměrná doba pobytu slovenských turistů byla 4,6 dní.

Počet návštěvníků z Německa, Polska a Rakouska klesá. Do roku 2002 přijíždělo nejvíce hostů z Německa, jejich podíl na celkovém počtu zahraničních hostů byl 27,3 % v roce 2002, v roce 2004 se snížil na 19,8 %.

Průměrný počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních byl v roce 2004 ve Zlínském kraji 3,8 dní (průměr ČR je 3,3 dní), u cizinců pak 3,9 dní (průměr ČR je 3,1).

Obě hodnoty patří k nejvyšším z celé republiky, průměrný počet přenocování cizinců je 3. nejvyšší v České republice, průměrný počet přenocování hostů celkem je 4. nejvyšší.

Stejně tak i průměrná doba pobytu 4,8 dní (průměr ČR je 4,3), u cizinců 4,9 dní (průměr ČR je 4,1) jsou 4. a 3. nejvyšší v republice. V roce 2004 byla průměrná doba pobytu německých turistů 5,7 dní, polských turistů 4,2 dní a turistů z Rakouska 6,3 dní.

Zlínský kraj je po kraji Karlovarském druhým krajem s nejvyšším počtem lázeňských hostů. Co se týče počtu cizinců přijíždějících do lázeňských ubytovacích zařízení v České republice, patří Zlínskému kraji třetí místo, po kraji Karlovarském a Ústeckém. [16]

V porovnání s jinými kraji České republiky je návštěvnost Zlínského kraje stále nízká, zejména co se týče počtu zahraničních návštěvníků. To je zčásti dáno východní polohou kraje, ale také špatnou dopravní dostupností.

10.1.3 Obnova nemovitých kulturních památek

Ve Zlínském kraji je mnoho nemovitostí, které nabízejí tradici a kulturní atraktivitu. Kraj se snaží především finančně přispívat k obnově těchto památek. Také proto se chce podílet na přípravě projektů obnovy zaměřené na kulturní aktivity místního i nadregionálního významu.

Celosvětově významné památky UNESCO:

- Areál zámku Kroměříž s Podzámeckou a Květnou zahradou

Národní kulturní památky (NKP) a jejich ochranná pásma (OP) např.:

- Areál zámku Kroměříž s Podzámeckou a Květnou zahradou
- Areál Pusteven (OP)
- Valašské muzeum v Rožnově pod Radhoštěm (OP)
- Areál hradu Buchlov
- Areál zámku Buchlovice
- Areál zámku Vizovice

V rámci operativních cílů evropské koncepce územního rozvoje je stanovena hlavní zásada, kterou je ochrana a zajištění trvalé starostlivosti o kulturní dědictví: zabezpečení prostorové identifikace, pravidelná údržba, obnova a restaurování s jeho následným kvalitním a optimálním využíváním a prezentací. [26]

V rámci Fondu kultury Zlínského kraje jsou poskytovány:

1. dotace na činnost (kulturní aktivity a činnosti jejichž výsledkem je veřejná prezentace)
2. dotace na podporu kulturních aktivit a akcí (podpora uměleckých řemesel, lidových tradic, estetická výchova dětí a mládeže, výstavy a prezentační akce...)
3. dotace na obnovu kulturních památek (lze poskytnout právnické nebo fyzické osobě, která je vlastníkem či spoluvlastníkem kulturní památky. Dotace na obnovu památek může dosáhnout výše maximálně 75% celkových výdajů na obnovu památky)

Základním dokumentem pro oblast cestovního ruchu je Cestovní ruch ve Zlínském kraji v letech 2002-2004, který byl vypracován v roce 2005 z údajů Českého statistického úřadu s přispěním informací odboru strategického rozvoje Krajského úřadu Zlínského kraje.

V dokumentu jsou obsaženy údaje o návštěvnosti Kraje, ubytovacích zařízeních, podílu zahraničních turistů atd., a to zpravidla v porovnání s ostatními kraji a Českou republikou jako celkem.

Tento dokument by bylo dobré doplnit ještě o alespoň základní nabídku turisticky atraktivních lokalit. Jinak lze konstatovat, že podává celistvý pohled na oblast cestovního ruchu ve Zlínském kraji a ze zjištěných údajů lze vyvozovat závěry a vycházet z nich v dalších analýzách dané oblasti. Dobré by bylo také analyzovat cestovní ruch nejenom pro Kraj jako celek ale i rozpracovat dokument na jednotlivé okresy nebo nejlépe mikroregiony jako přirozené celky a porovnat tak konkrétní turistickou nabídku a poptávku.

11 SWOT ANALÝZA

Silné stránky:

- adaptační schopnost pracovní síly a podnikavost obyvatel
- kvalitní systém pobídek pro zahraniční investory
- dostatek vodních zdrojů
- klima vhodné pro rekreaci
- stabilizovaná síť ZŠ, tradičně rozvinuté střední školství, existence několika vysokoškolských vzdělávacích zařízení
- mladé, adaptabilní obyvatelstvo s dobrým všeobecným i vysokoškolským vzděláním
- vysoký stupeň plynofikace obcí v nížinných oblastech včetně plynofikace všech měst
- dostatek vodních zdrojů
- tradiční vztah k půdě a zemědělství
- vysoká organizovanost a výkonná komunikace v agrárním sektoru
- nabídka cenných a zajímavých kulturních a historických atraktivit mezinárodního významu

Slabé stránky:

- nízká výkonnost místní ekonomiky
- vyšší úroveň míry nezaměstnanosti oproti celostátní hodnotě (zvl. v okresech Vsetín a Kroměříž)
- neexistence dálnice
- nedostatečná dopravní přístupnost
- demografický pokles populace
- převaha skládkování nad jinými způsoby likvidace odpadů
- nedostatečně koordinovaný marketing regionu, nedostatečná prezentace kulturních a historických památek

Příležitosti:

- rozvoj malého a středního podnikání pro získání nových pracovních míst
- rekonstrukce a výstavba hlavních dopravních tepen nadregionálního významu
- podpora kombinovaných dopravních systémů
- podpora programů celoživotního vzdělávání
- rozvoj lázeňství v tradiční podobě i pro inovace
- využití potenciálu venkova a horských oblastí pro volný čas, rekreaci, turistiku
cykloturistiku, agroturistiku, rehabilitaci

Ohrožení:

- rizika kontaminace vod povrchových i podzemních ze starých ekologických zátěží
- chybějící technická a technologická infrastruktura na venkově
- pomalý proces restrukturalizace a modernizace zemědělských technologií

SWOT analýzu lze označit jako jednu z nejpoužívanějších v oblasti veřejné správy, která pomáhá vymezit hlavní směry pro další rozvoj. Analýza byla zčásti převzata z PRÚOZK, z části z analýzy regionů soudržnosti.

Zlínský kraj má svá nezaměnitelná specifika, která se promítají i v této SWOT analýze. Potenciál Zlínského kraje je především v jeho lidských zdrojích, nabídce kulturního vyžití a přírodního bohatství a v možnostech rozvoje malého a středního podnikání.

Naopak slabými stránkami jsou nedostačující dopravní dostupnost Kraje a vyšší míra nezaměstnanosti oproti celorepublikovému průměru.

III. NÁVRHY A DOPORUČENÍ

12 MOŽNOSTI DALŠÍHO ROZVOJE ZLÍNSKÉHO KRAJE

12.1 Ekonomický rozvoj

V rámci ekonomického rozvoje je možnou alternativou Kraje přilákání nových investorů. Proto musí být vytvořeny vhodné podmínky spojené především s vybudováním dopravní infrastruktury a vzděláním obyvatelstva. Nepříznivé podmínky ekonomického rozvoje ovšem vyplývají z periferní polohy Zlínského kraje ať již v rámci České republiky či Evropské Unie. Další možností rozvoje je podpora malého a středního podnikání, které zároveň umožňuje zvyšování regionální konkurenceschopnosti. S tím je spojeno zapojení jednotlivých subjektů do mezinárodní spolupráce a vstup jejich produktů na zahraniční trh. Jistou příležitostí může být také obnovení spolupráce se Slovenskem.

Nutná je také realizace tzv. podnikatelského inkubátoru v bývalém areálu firmy Baťa, která má pomoci začínajícím podnikatelům v jejich činnosti.

Specifické cíle:

- vytvářet sdružení obcí či mikroregionů za účelem snadnějšího získání finančních prostředků
- realizovat vzdělávání podnikatelů i neziskového sektoru
- dobudovat a vhodně prezentovat jednotlivé průmyslové zóny v kraji

Důležité je proto informovat především podnikatelskou veřejnost, a to např. prostřednictvím agentur – Czechinvest, Regionální rozvojová agentura nebo Regionálního informačního centra či možnost aktivně se účastnit odborných seminářů a školení.

Nutno je také podporovat vstupy strategických investorů do Kraje, a také realizovat programy pro přípravu a využití průmyslových zón a brownfields.

12.2 Technická vybavenost, dopravní přístupnost a obsluha území

Prioritou Zlínského kraje, která má vliv na všechny ostatní aktivity je dopravní infrastruktura. Její budování a především napojení Kraje na dálniční systém je stěžejní aktivitou. V této oblasti jsou již podnikány příslušné kroky a postupy. Technická vybavenost a obsluha území je spojena kromě dopravy také se zdravotnictvím, školstvím, spoji, energetikou, atd. Politikou rozvoje těchto oblastí lze dospět k celkovému rozvoji Kraje.

Specifické cíle:

- dobudovat plynofikační a vodovodní sítě
- dobudovat kanalizačního systému
- pečovat o místní komunikace
- rozvíjet informačních technologií

V oblasti informačních technologií je nutné umožnit levné připojení uživatelů k internetu, zavádění internetu do škol, školských zařízení, do knihoven, zdravotnictví.

Péče o místní komunikace se musí provádět pravidelně a také vhodnými postupy a prostředky.

Kvalitní infrastruktura je jedním z určujících faktorů konkurenceschopnosti každého kraje. Nutno je ovšem investovat nejen do infrastruktury obcí, ale i do přípravy průmyslových zón, podpory výstavby a provozu technologických a vědeckotechnických parků a podpory infrastruktury pro zlepšování životního prostředí (čističky odpadních vod, skládky odpadů atd.).

12.3 Lidské zdroje

Lidské zdroje jsou klíčovým faktorem rozvoje společnosti. Proto se musí vhodně investovat do tohoto potenciálu. Ze SWOT analýzy vyplývá vysoká nezaměstnanost,

zvláště v okresech Vsetín a Kroměříž. Důležité je tedy vzdělávání, zkvalitňování výuky a rozšiřování celoživotního vzdělávání (i ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati) a návrhy možného využití volného času obyvatelstva – zvláště mladých nezaměstnaných. To také může sloužit jako nástroj prevence kriminality či sociopatologických jevů.

Dalším ukazatelem je také stárnutí obyvatelstva, a proto je nutné věnovat prostředky na zajištění kulturního a společenského života seniorů.

Specifické cíle:

- pomocí aktivní politiky zaměstnanosti a podporou malého a středního podnikání zvyšovat počet nových pracovních míst
- zajistit dostupnost zdravotnických a sociálních služeb v Kraji
- posilovat identifikaci obyvatel s Krajem

Vysoká míra nezaměstnanosti vyžaduje aktivně využít nástroje a finanční prostředky při vytváření např. krátkodobých pracovních poměrů, zvyšování odborné kvalifikace či rekvalifikace.

V oblasti volnočasových aktivit je nutné především analyzovat potřeby a přání obyvatel a dle těchto návrhů vypracovat a realizovat projekty pro jednotlivé skupiny obyvatel. Nutné je také zabezpečení vhodným zázemím pro provozování těchto aktivit (hřiště, klubovny, domy dětí a mládeže...).

Jako jedna z dalších možností podpory rozvoje lidských zdrojů je také využití Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, který je speciálně na tuto oblast zaměřen a zavádět projekty v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti, sociální integrace či celoživotního vzdělávání, rozšiřování výuky cizích jazyků, zvyšování počítačové gramotnosti nebo zlepšování podmínek pro zaměstnávání znevýhodněných skupin obyvatel.

12.4 Ochrana životního prostředí

Stav životního prostředí ve Zlínském kraji je na poměrně uspokojivém stupni. Nicméně je přesto nutné neustálé monitorování a vyhodnocování průběžného stavu. A to zejména

v případě emisí a imisí v ovzduší, ochrana pitných i podzemních vod, ekologické zemědělství, lesnictví a respektování chráněných krajinných oblastí – Bílé Karpaty a Beskydy. To všechno má vliv nejen na funkci ale i na vzhled krajiny.

Specifické cíle:

- snížit množství ukládaných odpadů a zvýšení podílu jejich recyklace – třídění odpadů
- snížit znečištění podzemních i povrchových vod
- snížit negativní zatížení z automobilové dopravy – hluk, emise
- sanace pohybů půdy

Zvýšení podílu recyklovaných odpadů k celkovému objemu odpadů musí být realizováno především prostřednictvím informovanosti a osvěty v této oblasti směřované k celé společnosti. Musí se důrazně bojovat především proti černým skládkám a odstraňovat staré ekologické zátěže.

Podzemní vody lze chránit především využíváním ekologických prostředků v zemědělství, vody povrchové (pitné) dostavbou chybějících čističek odpadních vod.

Snížení zatížení automobilovou dopravou je možné například preferováním veřejné hromadné dopravy před osobní, výstavbou obchvatů velkých měst, a tedy odklon dopravy, která městem jen projíždí a v neposlední řadě zlepšení kvality silnic, jejich pravidelná a vhodná údržba.

Sesuvy půdy lze eliminovat například výsadbou nových stromů a celkovou péčí o půdní fond.

Ochrana životního prostředí se prolíná všemi oblastmi lidské činnosti, a proto je nutné podporovat všechny aktivity a využívat programy, které se této problematice týkají, např. program Péče o krajinu.

Účelem projektů v oblasti ochrany životního prostředí by měla být především koordinace jednotlivých aktivit a stanovení priorit, návrhů a opatření v oblastech údržby krajiny, její revitalizace či podpora environmentálního vzdělávání.

12.5 Venkov a zemědělství

Zlínský kraj je z velké části tvořen venkovskými oblastmi a zemědělství zde přirozeně hraje důležitou roli. Cílem je především efektivní a ekologické využívání venkovského prostoru a podpora ekologicky šetrného zemědělství.

Specifické cíle:

- v živočišné výrobě podporovat přirozený způsob chovu zvířat
- v rostlinné výrobě vycházet z možností místní nabídky – jablka, hrušky, švestky, atd.
- hledat vhodný odbyt pro zemědělské produkty
- podporovat těžbu a zpracování dřeva

Jak již bylo deklarováno ve SWOT analýze, nutné je především inovovat zemědělské postupy a technologie a také zavést často chybějící technickou a technologickou infrastrukturu na venkově.

Potenciál venkova lze také využít pro turistiku, cestovní ruch, volný čas, rekreaci, atd.

Příležitostí v této oblasti může být především možnost spolufinancování projektů v zemědělství z fondů Evropské unie a tedy lepší přístup k finančním zdrojům. Ke zvýšení užiteků by také pomohlo sdružování obcí v dané oblasti.

12.6 Cestovní ruch

Zlínský kraj má velké možnosti především ve využití svých kulturních památek, ale i krásné krajiny. Má tedy vhodné předpoklady pro dlouhodobý rozvoj cestovního ruchu. Důležité je také zapojení malých a středních podniků do aktivit spojených s cestovním ruchem – nabídka ubytování, stravování. Nutná je ale vhodná propagace jednotlivých nabídek turistům.

Specifické cíle:

- vhodně propagovat nabídku Kraje
- rozšířit nabídku ubytovacích a stravovacích kapacit
- zajistit zázemí pro společenské, kulturní aktivity

Kraj by měl především zajistit vhodné značení turistických tras, a to pro turistiku pěší i cykloturistiku či vybudování kempů.

Nedostatečné jsou především nerovnoměrné rozložení zařízení pro rekreaci. Tuto situaci bych zlepšila především vybudováním dalších středisek – plavecké bazény, tenisová hřiště, modernizace sportovních areálů atd.

Zlínský kraj má v oblasti cestovního ruchu velký potenciál, který je ovšem nutno dále rozvíjet. Jednou ze základních aktivit je vybudování kvalitní infrastruktury a tedy turistické značky, cyklostezky, lyžařské areály atd.

12.7 Shrnutí

Za dokument určený k rozvoji lze vlastně považovat všechny práce, které jakýmkoliv způsobem charakterizují, analyzují tento region či navrhnou možnosti a způsoby jak dále rozvíjet jednotlivé aktivity a vést Kraj k dalšímu rozšiřování. Já jsem se věnovala těm, které jsem považovala za nejdůležitější pro celkový rozvoj Kraje a které měly spojitost s jednotlivými klíčovými oblastmi.

Programových dokumentů, které se týkají rozvoje Zlínského kraje je ovšem mnohem více. Vypracování dokumentu rozvoje by mělo předcházet setkání a diskuse jednotlivých pracovních skupin (komisí) a definování priorit. Ty by měly být potom koncipovány do celků a vytvářet tak komplexní pohled na danou problematiku s přihlédnutím ke specifikům Kraje.

Dokumenty by měly být v souladu s doporučeními Evropské unie a současně by měly být koncipovány pro co největší účelnost a návaznost na cíle a potřeby Kraje. Nemělo by chybět také definování konkrétních projektů určených k realizaci cílů a důležitou součástí každého dokumentu je také finanční plán. V neposlední řadě potom nalezení vhodného způsobu implementace jednotlivých návrhů a identifikace osob zodpovědných za průběh a kontrolu uskutečňovaných aktivit.

ZÁVĚR

Jako největší problém shledávám dopravní dostupnost Kraje. Její realizace je nezbytnou součástí dalšího rozvoje a prolíná se všemi ostatními faktory, které na něj navazují – především ekonomický rozvoj a cestovní ruch.

Pro Kraj je nezbytné vhodně a včasně komunikovat s podnikatelským sektorem i s obcemi, zaměřit se na jejich připomínky, návrhy a priority, jejichž uskutečnění vede k rozvoji celého Kraje.

Nutný je také aktivní přístup k získávání finančních prostředků z evropských fondů či lepší spolupráci s bankovní sférou. Získané prostředky by potom měly být účelně využity na rozvojové projekty. Vhodné je také posilování autonomie krajského rozpočtu.

Hlavní nevýhodou programových dokumentů je definování cílů a opatření do krátké budoucnosti. V dokumentu také chybí určité finanční vymezení jednotlivých aktivit, kolik a na jaký účel by se mělo investovat.

PRŮOZK je každoročně doplňován tzv. Plány rozvoje Zlínského kraje, které představují převedení jednotlivých cílů do konkrétních opatření. Kromě konkrétních opatření, která jsou přiřazena k příslušným specifickým cílům se zde nachází finanční zajištění, označení toho, kdo bude úkol realizovat (odbor a garant) a lhůta pro splnění.

Při sestavování dokumentů je třeba postupovat od priorit na nejnižší úrovni - specifických a reálných pro daný region - a ty seskupovat do větších celků.

Zpracovávání strategických dokumentů je ovšem v České republice poměrně novou záležitostí, a proto mohou obsahovat tyto výše zmíněné nedostatky.

RESUMÉ

The theme of my dissertation is Regional Development Programme Documentation for the Zlín Region. The fundamental document on which it is based is the “Programme for the Development of the Territorial Bounds of the Zlín Region” or more precisely from those parts concerning particular functional areas.

The aim is to find out the degree to which specific targets have been met and to suggest possible progress of strategic development for the Zlín Region in the following years.

In my dissertation, I used the Comparative Situation Method and SWOT Analysis, to define the future development possibilities for the Region.

I concentrate on six functional areas – economic development, technical provisions and access to traffic and transport resources, human resources, the environment, the rural areas and countryside, and agriculture and tourism.

At the end of each chapter is a short description of the documents I drew from.

I think that the greatest problem of the Zlín Region is that of access to traffic and transport resources and, it is also important to support Small and Medium Enterprise.

The main disadvantage of the existing development programmes is their definition of aims and the measures (arrangements) to be used in the near future. In addition, there are no financial delimitations of particular activities (i.e. how much should be invested where).

But the elaboration and preparation of such strategic documents is a relatively new proposition - and that's why they may contain the inadequacies described above.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] ADAMČÍK, S. *Regionalistka, regionální politika a veřejná správa*. Opava: Slezská univerzita, 1997. 117 s. ISBN 80-85879-69-7
- [2] DVOŘÁČEK, J. *Podpora podnikání (Průmyslová politika)*. Praha: Oeconomica, 2003. 164 s. ISBN 80-245-0502-9
- [3] MAIER, K., ČTYROKÝ, J. *Ekonomika územního rozvoje*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 144 s. ISBN 80-7169-644-7.
- [4] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd., Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
- [5] WOKOUN, R. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Praha: IFEC, 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.
- [6] WOKOUN, R., LUKÁŠ, Z., KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. 1. vyd., Praha: SERIFA, s.r.o., 2002. 165 s. ISBN 80-86412-18-0.

Seriálové publikace

- [7] Měsíčník EU aktualit č. 24, září 2005

Elektronické zdroje

- [8] Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalnifondy.cz/index.php>> dne 8.9. 2005
- [9] Dostupné z WWW: <<http://www.rpz-zlin.cz> > dne 3.10.2005 4
- [10] Dostupné z WWW: <<http://www.ticzlin.cz>> dne 4.10.2005
- [11] Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i>> dne 6.10.2005

- [12] Dostupné z WWW:

<http://www.reccr.cz/projektys/sea/sea_nrp_05/docs/nrp_cile_priority/>

dne 15.9.2005

[13] Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz>> dne 20.10.2005

[14] Dostupné z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/450019/>> dne 20.10.2005

Ostatní zdroje

[15] *Analýza sportovního prostředí ve Zlínském kraji*, Kolektiv autorů, 2003

[16] *Cestovní ruch ve Zlínském kraji v letech 2002-2004*, Kolektiv autorů, 2004

[17] *Generel dopravy Zlínského kraje*, Kolektiv autorů, 2004

[18] *Koncepce prevence kriminality ve Zlínském kraji na léta 2005-2007*, Kolektiv autorů, 2004

[19] *Koncepce rozvoje zdravotní péče lůžkové, ambulantní a jiné ve Zlínském kraji pro léta 2004-2007*. Kolektiv autorů, 2005

[20] *Národní rozvojový plán 2004-2006*. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2003

[21] *Perspektivy ve Zlínském kraji*. Zlínský kraj, 2005

[22] *Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje*. Kolektiv autorů, 2005

[23] *Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2003 – Zlínský kraj*, Kolektiv autorů, 2004. ISBN 80-7212-336-X

[24] *Strategie regionálního rozvoje ČR*, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2000

[25] Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků

[26] *Územní prognóza Zlínského kraje*. Kolektiv autorů, 2005

[27] *Výroční zpráva o stavu vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji za školní rok 2003-2004*. Kolektiv autorů, 2004

[28] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

[29] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti.
CZT	Centrální zásobování teplem
DDM	Dům dětí a mládeže
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IDS	Integrovaný dopravní systém
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSP	Malé a střední podnikání
NNO	Nevládní nezisková organizace
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PO	Příspěvková organizace
PPP	Pedagogicko-psychologické poradny
PRK	Program rozvoje kraje
PRÚOZK	Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje
RKS	Regionální koordinační skupina.
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje České republiky
SVČ	Středisko pro volný čas
ÚV	Ústřední vodovod
VÚSC	Vyšší územně samosprávný celek

SEZNAM PŘÍLOH

1. Klíčoví investoři ve Zlínském kraji
2. Přehled funkčních skládek ve Zlínském kraji
3. Míra nezaměstnanosti k 30.6.2005
4. Vývoj nezaměstnanosti ve Zlínském kraji od r.1999 do 30.6.2005
5. Počet škol a školských zařízení

PŘÍLOHA P I: KLÍČOVÍ INVESTOŘI VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Název	Země původu	Sektor	Investice (mil. USD)	Počet nových prac. míst	Sídlo
Andrea Quellmalz GmbH	Velká Británie	Automobilový	16,70	145	Zlín
Trustfin- Vanguard	USA, ČR	Strojírenský	16,78	192	Vsetín
Kraft Foods	USA	Potravinářský	15,69	12	Valašské Meziříčí
Continental AG	Německo	Ostatní	99,40	100	Otrokovic e
Continental AG	Německo	Gumárenský	77,50	430	Otrokovic e
RWE SCHOTT Solar	Německo	Ostatní	23,32	300	Valašské Meziříčí
Mitas	ČR	Automobilový	57,60	500	Praha/Zlín

Zdroj: Perspektivy ve Zlínském kraji

PŘÍLOHA P II. PŘEHLED FUNKČNÍCH SKLÁDEK VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Skládka	Provozovatel
Skládka Suchý důl, Zlín-Mladcová	Technické služby Zlín s.r.o.
Skládka Březová	Eko-Unibau a.s. Praha
Skládka Kvítkovice	Moravská skládková společnost a.s.
Skládka Smolina	Město Valašské Klobouky
Skládka Slavičín	Služby města Slavičína s.r.o.
Skládka Horní Lideč	Obec Horní Lideč
Skládka Kuchyňky-Netčice	Depoz s.r.o.Zdounky
Skládka Cihelna Bystřice pod Hostýnem	A.S.A.skládka Bystřice s.r.o.
Skládka Prakšická	Rumpold UHB, spol. s r.o.
Skládka Hrachovec-Valašské Meziříčí	TS Valašské Meziříčí
Skládka Na Beskydě - Velké Karlovice	Obec Velké Karlovice
Skládka Vlčí doły-Věžky	Aliachem, a.s., o.z. Technoplast

Zdroj: Územní prognóza Zlínského kraje

**PŘÍLOHA P III. MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V JEDNOTLIVÝCH
OKRESECH ZLÍNSKÉHO KRAJE**

Území	Míra nezaměstnanosti k 30.6.2005 (v %)
Zlín	7,65
Vsetín	9,92
Uherské Hradiště	7,18
Kroměříž	11,15
Zlínský kraj	8,70

Zdroj: ČSÚ

PŘÍLOHA P IV. VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI OD R. 1999 DO R. 2005

Rok	Zlínský kraj	ČR
1999	9,4	9,4
2000	8,1	8,8
2001	8,5	8,9
2002	10,2	9,8
2003	10,6	10,3
2004	9,5	9,5
k 30.6.2005	8,7	8,6

Zdroj: ČSÚ

**PŘÍLOHA P V. VÝVOJ POČTU ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ
OD R. 2002 DO R. 2004**

Zřizovatel	Počet škol a školských zařízení		
	k 1.9.2002	k 1.9.2003	k 1.9.2004
Zlínský kraj	153	149	147
Obec	556	461	458
Stát	5	5	5
Soukr. subjekt	32	33	33
Církev	6	6	7

Zdroj: Výroční zpráva o stavu vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji za školní rok

2003-2004

**PŘÍLOHA P VI. BILANCE PŮDY A PODÍLY Z CELKOVÉ VÝMĚRY
k 31.12.2003**

Druh	2003	
	ha	%
Zemědělská půda celkem	195 836	49,4
z toho: - orná půda	126 317	31,9
- trvalé travní porosty	55 825	14,1
Nezemědělská půda celkem	200 550	50,6
z toho: - lesní půda	157 030	39,6
- vodní plochy	4 956	1,3
Celková výměra	396 386	100,0

Zdroj: Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2003 –

Zlínský kraj

Poznámka: % – uvádí se procentický podíl jednotlivých druhů půdy z celkové výměry půdy v kraji